

**T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**AİLE İÇİ İLETİŞİM VE AİDİYET DUYGUSU İLE SPORA
YÖNELİK TUTUM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Yeliz ERDOĞAN KARCI

MUĞLA, 2021

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

AİLE İÇİ İLETİŞİM VE AİDİYET DUYGUSU İLE SPORA
YÖNELİK TUTUM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Yeliz ERDOĞAN KARCI

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Halil Evren ŞENTÜRK

MUĞLA, 2021

TEZ ONAYI

Yeliz ERDOĞAN KARCI tarafından hazırlanan “Aile İçi İletişim ve Aidiyet Duygusu ile Spora Yönelik Tutum İlişkisinin İncelenmesi” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Halil Evren ŞENTÜRK
Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Jüri Başkanı / Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Ali AĞILÖNÜ
Rekreasyon Ana Bilim Dalı
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ÖNTÜRK
Spor Yönetimi Ana Bilim Dalı
Üye

Tez savunma tarihi: 07.07.2021

Bu tez Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Programında Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirmektedir.

Prof. Dr. Banu BAYAR
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan metinleri sahiplerinden yazılı izin alarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan ***“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”*** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi / MSKÜ Açık Erişim Sisteminde erişime açılabilir.

☐ Tezimle ilgili patent başvurusu yapılacağından veya patent alma süreci devam ettiğinden Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile tezimin mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl erişime açılmasının ertelenmesini talep ediyorum.

☐ Tezimde yeni teknik, materyal ve metotlar kullanıldığından ve henüz makaleye dönüşmemiş olduğundan Enstitü Yönetim Kurul kararı ile mezuniyet tarihimden itibaren 6 ay tezimin erişime açılmasının ertelenmesini talep ediyorum.

07.07.2021

Yeliz ERDOĞAN KARCI

ETİK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Aile İçi İletişim ve Aidiyet Duygusu ile Spora Yönelik Tutum İlişkisinin İncelenmesi” isimli çalışmada tezin planlanmasından yazımına kadar tüm süreçlerde etik ilkelere bağlı kaldığımı, tezime ilişkin bilgi ve belgeleri akademik ve bilimsel etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezimde kullandığım tüm görsel ve yazılı materyallerin kaynağını gösterdiğimi, yararlandığım eserlerin tümünün kaynaklar bölümünde yer aldığını, tezimin Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna göre yazıldığını beyan ederim.

07.07.2021

Yeliz ERDOĞAN KARCI

TEŞEKKÜR

Aile bireye kişilik kazandırmak ve toplumun kültürünü özümsetmekten başka psikolojik açıdan güvence temelini de oluşturur. Aile genellikle, sosyal dünyayı ve dolayısıyla spor ortamını görmeyi sağlayan ilk birimdir. Ailenin sosyalizasyon üzerindeki ilk etkisi, çocuğun spora katılıp katılmayacağını ve katılıyorsa nasıl spor yapacağını belirlemektir. Bu bağlamda, ailenin üyesi olan çocukların/gençlerin ailede ve çevrede meydana gelen değişimlerle başa çıkarak, kişilik yapısı, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kendisine ve içinde bulunduğu topluma yararlı bir gelecek inşa edebilmesi daha fazla önem kazanmaktadır. Spora yönelik tutumun bu noktada özellikle ergenlik dönemi içerisinde olan ve fiziksel-ruhsal değişimler geçiren gençlerin değişen koşullara uyum sağlamalarını kolaylaştırabileceği düşünülmektedir.

Ulusal ve uluslararası akademik çalışmalarda aile yapısı ve spora özel çok sayıda yayın bulunmakta olup, özellikle çocuklarını spora yönlendiren aileler ve çocukları üzerinde yapılan pek çok çalışmaya rastlanmaktadır. Bu çalışmada ise aile içi iletişimin zayıf olduğu ailelerde ergenin ailesine olan aidiyeti ve bu durumdan hareketle spora yönelik tutumlarının ne yönde şekilleneceği sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır. Özet olarak aile yapısı ve spora yönelik tutumların inceleneceği bu çalışmanın önemli bir noktaya vurgu yapacağı düşünülmektedir.

Ailelerin fiziksel aktiviteye bakış açılarında olumlu etkiler yaratması beklenen bu çalışmanın sonuçlandırılabilmesi adına beni cesaretlendiren, desteğini esirgemeyen danışmanım Doç. Dr. Halil Evren ŞENTÜRK, kıymetli yorumları ile çalışmaya katkıda bulunan saygıdeğer bilim insanları Dr. Öğr. Üyesi Ali AĞILÖNÜ ve Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ÖNTÜRK başta olmak üzere akademik gelişimimde emeği olan tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Bu çalışmayı, yüksek lisans eğitimi konusunda beni teşvik eden değerli ailem, babam, annem ve eşim Osman KARCI, ayrıca varlığıyla yanımda olan oğlum Mirali KARCI'ya armağan ediyorum.

Yeliz ERDOĞAN KARCI

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerine devam eden ergenlerin, aile içi iletişimleri ve ailelerine olan aidiyetlerinin spora yönelik tutumları ile ilişkilerinin incelenmesidir. Araştırma, sosyo-ekonomik seviyesi çok da yüksek olmayan bir Anadolu ilimizin yaklaşık 12000 nüfuslu bir ilçesindeki ortaöğretim kurumlarında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya, veri toplanması planlanan okullarda öğrenim görmekte olan 301 öğrencinin tamamı katılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenine dahil olan öğrencilerden 18 tanesine ulaşılamamış, 76 tanesi çalışmaya gönüllü olmak istememiş, 21 tanesinden sağlıklı veri alınamamış, 186 öğrenciden ise işlenebilecek sağlıklı veriler elde edilmiş ve 186 sayısı çalışmanın örneklem büyüklüğü olarak kaydedilmiştir.

Araştırmada Aile Değerlendirme Ölçeği, Aile Aidiyet Ölçeği ve Spora Yönelik Tutum Ölçeği ile kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Pandemi süreci nedeniyle büyük bir kısmı elektronik anket ile toplanan verilerin önce güvenirlik, ardından normallik testleri yapılmış, ortaya çıkan sonuçlara parametrik testlerden ilişki (korelasyon) ve karşılaştırma (bağımsız örneklem t-testi, ANOVA) analizleri yapılmıştır. Bu analizlerde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22.0 yazılım programı kullanılmıştır.

Araştırmanın ana problem cümlesine cevaben, ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerine devam eden ergenlerin, aile içi iletişimlerinin günlük zorunlu fiziksel aktivite sıklıkları ile olumlu ilişkiler gösterdiği, ailelerine olan aidiyetleri fiziksel aktivite ve spora yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler bulunmadığı, spora yönelik tutumların ise aile içi problem çözebilme ve ailenin genel işlevlerini yerine getirme becerileri ile olumlu ilişkiler barındırdığı tespit edilmiştir. Özellikle ailedeki çocuk sayısının artışının, çocukların spora yönelik tutumlarını ciddi derecede artırdığı tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarının ailelerin spora ve fiziksel aktiviteye bakış açlarına olumlu katkılar sağlaması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Aile, Spor, İletişim, Aidiyet

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the relationships between the family communication and belonging to their families and their attitudes towards sports of adolescents who continue their education in secondary education institutions. The research was carried out in secondary education institutions in a town with a population of approximately 12000 in an Anatolian province with a low socio-economic level. All 301 students studying in schools where data collection is planned participated in the research. Eighteen of the students included in the study universe of the research could not be reached, 76 of them did not want to volunteer to work, healthy data could not be obtained from 21 of them, healthy data that could be processed were obtained from 186 students.

Family Evaluation Scale, Family Commitment Scale and Attitude towards Sports Scale and personal information form were used in the study. Due to the pandemic process, most of the data was collected by electronic surveys. First, reliability and then normality tests of the obtained data were performed, and the results were analyzed by correlation (correlation) and comparison (independent samples t-test, ANOVA) analysis from parametric tests. SPSS 22.0 software program was used in these analyzes.

In response to the main problem statement of the study, it was determined that the family communication of adolescents continuing their education in secondary education institutions showed positive relationships with the frequency of daily compulsory physical activity. It was determined that there was no significant relationship between the belonging of the adolescents to their families and their attitudes towards physical activity and sports. In addition, it has been determined that attitudes towards sports are in positive relations with the ability to solve problems within the family and to fulfill the general functions of the family. It has been determined that especially the increase in the number of children in the family significantly increases the attitudes of children towards sports. The results of the study are expected to contribute positively to the perspectives of families on sports and physical activity.

Keywords: Family, Sports, Communication, Commitment

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER VE RESİMLER DİZİNİ	vi
TABLOLAR DİZİNİ.....	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	1
1.1.2. Alt Problemler	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Araştırmanın Sayıltıları	4
1.5. Araştırmadaki Temel Kavramlar.....	4
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. Aile Kavramı	6
2.2. Aile İletişimi.....	7
2.3. Aidiyet.....	12
2.3.1. Aile Aidiyeti.....	14
2.3.2. Ergenlikte Aile Aidiyeti	16
2.4. Spor Kavramı	17
2.4.1. Sporun Tarihsel Gelişimi	19
2.4.2. Sporun Faydaları	20
2.5. Aile ve Spor.....	23
2.6. Tutum Kavramı	24
2.6.1. Tutumu Oluşturan Öğeler	25
2.6.2. Tutumun Özellikleri	27
2.7. Spora Yönelik Tutum.....	28
3. YÖNTEM.....	31
3.1. Araştırma Modeli	31
3.2. Araştırma Evren ve Örneklemi	31
3.3. Veri Toplama Araçları	35
3.3.1. Aile Aidiyet Ölçeği.....	35
3.3.2. Aile Değerlendirme Ölçeği.....	36
3.3.3. Spora Yönelik Tutum Ölçeği.....	36
3.3.4. Kişisel Bilgi Formu	37

3.4.	Veri Toplama Süreci	37
3.5.	İstatistiksel Analiz	38
3.6.	Etik Onay	39
3.7.	Araştırmanın Sınırlılıkları	39
4.	BULGULAR	41
4.1.	Aile Aidiyetine İlişkin Bulgular	42
4.2.	Aile Değerlendirmesine İlişkin Bulgular	43
4.3.	Spora Yönelik Tutum ve Fiziksel Aktivite Sıklıklarına İlişkin Bulgular	44
5.	TARTIŞMA	49
6.	SONUÇLAR VE ÖNERİLER	53
6.1.	Sonuçlar.....	53
6.2.	Öneriler	53
KAYNAKLAR		55
EKLER		68
Ek 1.	ETİK KURUL ONAYI.....	68
Ek 2.	KURUM İZİN ONAYI.....	69
Ek 3.	FORMLAR	70
ÖZGEÇMİŞ		74

ŞEKİLLER VE RESİMLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Yaş grubuna göre genç nüfus oranı, 2020	32
--	----

TABLolar DİZİNİ

Tablo 3.1. Evren ve örnekleme ait veriler	33
Tablo 3.2. Örneklem grubunun demografik özellikleri	34
Tablo 3.3. Örneklem grubunun ebeveynlerine ait demografik özellikler	35
Tablo 4.1. Örneklem grubunun fiziksel aktivite sıklıkları	40
Tablo 4.2. Öğrencilerin ölçekler ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları	40
Tablo 4.3. Ergenlerin aile aidiyetleri ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiler ..	41
Tablo 4.4. Aile değerlendirmeleri ile spora yönelik tutumlar arasındaki ilişkiler	42
Tablo 4.5. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre fiziksel aktivite sıklıkları karşılaştırması.	43
Tablo 4.6. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre fiziksel aktivite sıklıkları karşılaştırması.	44
Tablo 4.7. Öğrencilerin sınıfları ile fiziksel aktivite ve spor tutumları ilişkileri	44
Tablo 4.8. Öğrencilerin aile çocuk ve kardeş sayısı ve spor tutumları ilişkileri	44
Tablo 4.9. Ebeveynlerinin eğitimleri ile fiziksel aktivite ve spor tutumları ilişkileri...	45
Tablo 4.10. Öğrencilerin baba mesleklerine göre fiziksel aktivite karşılaştırması	45
Tablo 4.11. Öğrencilerin baba mesleklerine göre spora yönelik tutum karşılaştırması	46
Tablo 4.12. Öğrencilerin anne mesleklerine göre fiziksel aktivite karşılaştırması	46
Tablo 4.13. Öğrencilerin anne mesleklerine göre spora yönelik tutum karşılaştırması	47
Tablo 4.14. Fiziksel aktivite sıklıkları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiler	47

1. GİRİŞ

Araştırmanın problem durumu, bu bölümde ortaya konmaya çalışılmıştır. Ayrıca problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı ve önemi ile araştırmanın sayıtlıları, sınırlılıkları ve konusu ile ilgili bilgiler de bu bölümde yer almıştır.

1.1. Problem Durumu

Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerine devam eden ergenlerin, ailelerinin aile içi iletişimleri ve ailelerine olan aidiyetlerinin spora yönelik tutumları ile ilişkilerinin incelenmesidir. Çalışma sonucunda elde edilen veriler ile toplum tarafından kabul gören aile içi iletişim becerileri ve aidiyet duygularının spor ile olan ilişkisini ortaya çıkartmak hedeflenmektedir. Çalışma raporunda bu hedefe vurgu yapılacak, sonuçların olumlu çıkması durumunda ailelerin sahip olduğu özellikler ile sporu ve dolayısıyla toplum sağlığını destekleyici bilimsel ve toplumsal yararları açıklanacaktır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerine devam eden ergenlerin, aile içi iletişimleri ve ailelerine olan aidiyetleri ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?

1.1.2. Alt Problemler

1. Ergenlerin cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar var mıdır?
2. Ergenlerin sınıf düzeyleri ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?
3. Ergenlerin ailelerinin sahip oldukları çocuk sayıları ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?
4. Ergenlerin kardeşleri içerisindeki sırası ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?
5. Ergenlerin anne eğitim durumları ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?

6. Ergenlerin baba eğitim durumları ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?
7. Ergenlerin annelerinin mesleklerine göre spora yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar var mıdır?
8. Ergenlerin babalarının mesleklerine göre spora yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerine devam eden ergenlerin, aile içi iletişimleri ve ailelerine olan aidiyetlerinin spora yönelik tutumları ile ilişkilerinin incelenmesidir.

Çalışma sonucunda elde edilen veriler ile toplum tarafından kabul gören aile içi iletişim becerileri ve aidiyet duygularının spor ile olan ilişkisini ortaya çıkartmak hedeflenmektedir. Çalışmanın sonunda bu hedefe vurgu yapılmışacak, sonuçların olumlu çıkması durumunda ailelerin sahip olduğu özellikler ile sporu ve dolayısıyla toplum sağlığını destekleyici bilimsel ve toplumsal yararları açıklanacaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Yaşadığımız dönem içerisinde dünya çok hızlı bir değişim ve dönüşüm geçirmektedir. Değişen insani değerler ve toplumsal yapıyla birlikte toplumun yapı taşı olan aile de günümüz koşullarından olumlu ya da olumsuz şekilde etkilenmektedir. Aile tüm toplumlardaki en küçük sosyal kurumdur ve bu doğrultuda aileyi oluşturan bireylerin aile içi iletişimleri ve aileye olan aidiyet duyguları gibi konularda da değişimler gözlenmektedir (Canlı, 2019). Aile bireye kişilik kazandırmak ve toplumun kültürünü özümsetmekten başka psikolojik açıdan güvence temelini de oluşturur. Çocuğun aile dışındaki dünyaya uyum sağlayabilmesinde gereken gücü kazandıran etken aile üyelerinden gördüğü destektir (Keskin, 2006). Aile genellikle, sosyal dünyayı ve dolayısıyla spor ortamını görmeyi sağlayan ilk birimdir (Kaya, 2014). Ailenin sosyalizasyon üzerindeki ilk etkisi, çocuğun spora katılıp katılmayacağını ve katılıyorsa nasıl spor yapacağını belirlemektir (Keskin, 2006; Şimşek, 2005). Bu bağlamda, ailenin üyesi olan çocukların/gençlerin ailede ve çevrede meydana gelen değişimlerle başa çıkarak, kişilik yapısı, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kendisine ve

içinde bulunduğu topluma yararlı bir gelecek inşa edebilmesi daha fazla önem kazanmaktadır. Spora yönelik tutumun bu noktada özellikle ergenlik dönemi içerisinde olan ve fiziksel-ruhsal değişimler geçiren gençlerin değişen koşullara uyum sağlamalarını kolaylaştırabileceği düşünülmektedir.

Aileler tarafından spora pozitif değer biçme, nesiller arasında spora yönelik tutumu arttırılabilir (Kaya, 2014). Bunların dışında, ailelerin spora katılmaları, geçmişte sporla ilgilenmiş olmaları, düzenli olarak televizyonda spor programlarını seyretmeleri çocukların spora olan ilgisini arttırırken spora katılımını da destekleyebilir. Ailenin spor ile ilgili olması çocuğun spora katılımında, hatta sporun toplumun çoğunluğunca yapılmasında olumlu bir etkidir (Şimşek, 2005). Tabi ki bu durum toplum tarafından kabul gören, genellikle aile içi iletişimin sağlıklı ve bireylerin ailelerine olan aidiyetlerinin yüksek olduğu aileler için daha yüksek geçerliliğe sahiptir. Çünkü aile içi iletişim, çocuk ve ergenler ile ebeveynler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesinde, ergenlerin sorunlarının çözümünde hatta sorunların ortaya çıkmadan önlenmesinde, sağlıklı bir aile ortamının oluşturulması ve devam ettirilmesinde kilit bir faktör olup aileye olan aidiyeti arttırdığı söylenebilmektedir (Cüceloğlu, 2011). Bu durum da ergenlerin aile fertleri ile iletişimleri ve ailelerine olan aidiyetlerinin spora yönelik tutumları arasında ne gibi ilişkiler olduğu sorusunu gündeme getirmektedir (Yılmaz, 2016).

Bireyin fiziksel aktiviteye ve spora olan ilgisini Şentürk (2015), yılında yapmış olduğu çalışması ile üç alt boyutta ele almıştır. Bu alt boyutlar spora ilgi duyma, sporla yaşama ve aktif spor yapma boyutlarıdır. Alt boyutlar sıklıkla, bireyin fiziksel aktivite alışkanlıklarını fiziksel aktiviteye ve spora yönelik tutumları ile ortaya koymaktadır.

Çalışma sonucunda elde edilen veriler ile toplum tarafından kabul gören aile içi iletişim becerileri ve aidiyet duygularının spor ile olan ilişkisine vurgu yapılacak, sonuçların olumlu çıkması durumunda ailelerin sahip olduğu özellikler ile sporu ve dolayısıyla toplum sağlığını destekleyici bilimsel ve toplumsal yararları açıklanacaktır.

Çocukların ve gençlerin sportif etkinliklere katılımında ebeveynin spora yönelik bakış açısı ve spor geçmişinin olması, etkinliklerin çocuğun üzerindeki etkisine yönelik farkındalık seviyesi gibi etkenlerin belirleyici unsurlar olduğu söylenebilmektedir

(Yılmaz, 2016). Ebeveynin bu etkiyi yaratabilmesi için ise aile içi iletişimin toplum tarafından kabul gören seviyede olması bir zorunluluktur (Cüceloğlu, 2011). Aile içi iletişimin zayıf olduğu ailelerde ergenin ailesine olan aidiyetin de azalacağı varsayımından hareketle bu durumun spora yönelik tutum ile ilişkisi açıklanmayı bekleyen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ulusal ve uluslararası akademik çalışmalarda aile yapısı ve spora özel çok sayıda yayın bulunmakta olup, özellikle çocuklarını spora yönlendiren aileler ve çocukları üzerinde yapılan pek çok çalışmaya rastlanmaktadır. Aile, çocuk ve spor üzerine yapılan yayınlar genelde spora yönlendirme konusu üzerine kendini tekrar eder şekildedir. Fakat aile yapısı ve spora yönelik tutumların inceleneceği bu çalışmanın çalışılmamış bir noktaya vurgu yapacağı düşünülmektedir.

1.4.Araştırmanın Sayıtları

Araştırma için evrenden seçilen örneklem grubunun, evreni temsil etmede yeterli olduğu, araştırma konusu ile ilgili ulaşılabilen kaynaklardan elde edilen bilgilerin objektifliği yansıttığı ve araştırmada kullanılan anket formlarının objektif olarak doldurulduğu varsayılmıştır.

1.5.Araştırmadaki Temel Kavramlar

Aile; doğduğumuz hatta ana rahmine düştüğümüz andan itibaren içinde bulunduğumuz ve birbirine duygusal ve kan bağıyla bağlanan bireylerden oluşan toplumdaki en küçük yapı taşıdır (Avşaroğlu, 2019).

İletişim; doğduğumuz andan itibaren sosyal hayatımızı devam ettirebilmek için, anlayıp, anlaşılabilmek için yaşadığımız sürece devam eden bir süreçtir (Ömeroğlu ve Arabacı, 2016).

Aidiyet; bireylerin birbiriyle etkileşimde olmalarını, sorumluluklarını ve iletişim halinde olmalarını sağlayan; kişinin güven duyma ihtiyacını karşılayan ve tercih ettiği kişiyle ilişki kurmasını sağlayan bir duygudur (Alptekin, 2011).

Tutum; bir bireyin durum, nesne veya bir olay karşısında gösterdiği pozitif ya da negatif eylemdir (Turanlı, Türker ve Keçeli, 2008).

Spor; insan olgusunu oluşturan ve bireyin ruhsal, zihinsel ve fiziksel özelliklerini barındıran yaşının ve sahip olduğu kapasitenin gerektirdiği verim gücüne erişebilmesi için rekabet içermeyen yaptığı faaliyetlerin tümüdür. Spor yapanlar tarafından yarışmayı kazanma amacı içeren, zihinsel, bedensel ve teknik bir çaba gösterilen, izleyenler tarafından heyecan ve estetik hissiyatı içeren bir süreç, genel itibariyle ise fizyoloji, psikoloji ve anatomi gibi bilim dallarından yardım alarak gelişen ve sürdürülen bilimsel bir kavramdır (İnal, 2000).

2. GENEL BİLGİLER

Araştırmanın bu bölümünde; aile kavramına, ailede iletişim ve önemine, ergenlerin aileleri ile ilişkilerine, aidiyet kavramı ve aile aidiyetine, spor kavramı, faydaları ve ergenlerde spora yönelik tutum konularına yer verilmiştir.

2.1. Aile Kavramı

İnsan sosyal bir varlıktır. İnsanın toplumla olan ilişkisi hayata karşı mücadelesi ile başlamaktadır. Böylece hayatını devam ettirebilmek için gerekli ihtiyaçlarını (barınma, beslenme, giyinme vb.) karşılamak için çalışır. İçinde bulunduğu sosyal ortamdakileri de hedeflerini gerçekleştirmek için çalışmaya sevk eder. Kişi tanımladığı içsel benlik sürecinde ailesiyle ilgisi tüm olguları yansıtır; şartlar uygun ise, kendi ailesini kurarak kendi aile düzenini oluşturur. Yani öğrendiği aile düzeni ve hayatını kurduğu ailesine aktarır. Nesilden nesile bu hep böyle devam etmiştir. Birey hayatını devam ettirebilmek için çalışırken bir takım ahlaki, geleneksel, dini ve diğer hususları da gözeterek hareket eder. Bu sayede hayatta kalma ve toplumda yerini koruma gayretine etrafındaki tüm unsurları da dahil etmiş olur (Avşaroğlu, 2019).

Aile, doğduğumuz hatta ana rahmine düştüğümüz andan itibaren içinde bulunduğumuz ve birbirine duygusal ve kan bağıyla bağlanan bireylerden oluşan toplumdaki en küçük yapı taşıdır (Avşaroğlu, 2019).

Aile, aralarında duygusal bir bağ olan, anne-baba ve çocukların oluşturduğu, birbirine karşı duygusal ve sosyal hak ve sorumlulukları olan ve aynı sosyal çevreyi paylaşan bir sistemdir. (Hetherington ve diğ., 2006).

Aile, toplumun en temel yapı topluluğudur. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde aile, toplumun doğal ve temel birimi şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Anayasamızın 41. maddesinde ise aile, “Türk toplumunun temeli” şeklinde geçmekte ve ailenin toplumun en temel yapı taşı olduğu belirtilmektedir. Ailenin içinde bulunduğu toplum ve devletin aileyi korumakla sorumlu olduğunu her iki yaklaşım da açıklamaktadır (Kılınç, 2011).

Ülkelerin kalkınma seviyeleri ile kültürel düzeyleri ailenin tanımı açısından tutarlı olmamakta ve farklılıklar göstermektedir. Birleşmiş Milletler ailenin tanımını, sayım ve kan, yasa ve evlenme suretiyle birbirlerine belirli düzeylerde akrabalıkları olan ev içerisindeki üyelerin oluşturduğu bir grup olarak tanımlamış, bu tanımı sayım ve araştırmalarında temel alarak kullanmaktadır (Demirbaş, 2006).

Aile kavramını birbiriyle kan bağı olan, aynı çatı altında bulunan, eşler ve çocukların oluşturduğu resmi olarak medeni kanunlar önünde yapılmış, duygusal bir kurumdur (Emanet, 2011). Birey ölene kadar aile içerisinde sosyal bir role sahip olur ve o ailenin bir ferdi sayılır. Kişinin, yaşamı süresince etkisinde olduğu aile, daima biyolojik, psikolojik, sosyolojik hususlar ile var olan evrensel bir topluluktur (Eyce, 1995).

İnsanın sosyal bir varlık olması sebebiyle etrafıyla gerçekleştirdiği ilk temasını da kendi ailesi içerisinde olur. Çocuklar ve aile bireyleri arasındaki bu etkileşim süreciyle meydana gelen sosyalleşme, aile ortamında şekil almaktadır. Bireyin gelişimi için önemli olan özelliklerin (bilişsel, dil, psikomotor, duygusal) sosyalleşme haricinde de yine aile ortamı içerisinde meydana geldiği bilinmektedir (Demir, 2011).

Sonuç olarak aile için yapılan tüm tanımların onu, farklı bir tema içerisine koyduğunu görebilmekteyiz. Literatürdeki tanımların neticelerinden her birisi aileyi sosyal yaşamın merkezi olarak görmekle birlikte aileyi sosyal bir birlik, sosyal bir örgüt, sosyal bir grup, sosyal bir kurum hatta sosyal bir yapı olarak ayrı ayrı değerlendirmektedir. Aile, evlilik ile kurulan ve genel olarak kan bağıyla devam eden asli bir birimdir şeklinde söyleyebiliriz (Gökçe, 1976).

2.2. Aile İletişimi

Aile dinamikleri ve tutumları ergen ve erişkin bireyler için ilk gelişim evrelerinden itibaren kendilik algısının oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Ayrıca, aile üyeleri arasındaki etkileşim, çocukların rol modeli olarak aile üyelerini benimsemesi ve davranışlarının pekiştirilmesi gibi süreçlere olanak tanımaktadır. Böylelikle, ergen bireyin aile ortamı içerisinde özerk bir işlevsellik göstermesi, diğer sosyal alanları olan okul, akran grupları ve romantik ilişkilerde de kendisini göstermektedir. Erişkinlik

döneminde özerk niteliklerin kazandırılabilmesi için, ergen bireylerin büyümesi için imkân sağlamak yerine, iyi bir aile ortamı ile kimlik gelişimi desteklenmektedir. Böylelikle, ergen bireyler kendi kararlarından sorumlu olma becerisi kazanarak işlevsellik gösterebileceklerdir (Herman ve ark, 1997).

İnsan, doğum başlangıcından itibaren hayatı boyunca devamlı bir gelişim ve değişim halindedir. Bu gelişim ve değişimleri yaşarken, bazı zorlu görevlerin de içinde olduğu dönemlerden geçmektedir. Bu süreçteki en önemli dönem olan ergenlik dönemi de birey için bir dönüm ve gelişim noktasıdır (Tamar, 2005). Ergenlik döneminde aile ilişkileri yeniden şekillenmektedir.

Toplumun en temel yapı taşı olan ailenin, üyeleri arasında birbirine bağlılık, etkili iletişim ve ortak etkileşim işlevleri bulunmaktadır (Ağdemir, 1991; Olsan, 2000).

Çocukluk döneminde olduğu kadar ergenlik döneminde de anne-babanın rolü büyüktür. Aile çocuğuna ergenlik döneminde oluşan cinsel kimlik sürecinde bilinçli bir ebeveyn tutumu göstererek rol model olmaktadır (Freud, 1989; Kürek, 2012). Ergen birey, yaşadığı ortamda ve çevrede kendine has hedefleri, inançları, beklentileri, tutum ve davranışları sergilemeye çalışır (Köknel, 2005). Ergen birey, ebeveynlerinin tutum ve davranışlarını kendine model alarak, kendi duygu ve düşünceleriyle kimlik algısı geliştirir ve özdeşleştirir (Yörükoğlu, 1994). Sosyal arkadaş ortamlarında gençler arkadaşlarından kıyafet seçimi ya da konuşma konusunda etkilenseler dahi anne-babalarından kazandıkları değerleri korurlar (Özcan Demir vd., 2005). Bu dönemde bazı değerlerin kazanılması konusunda bireyin üzerinde ailenin etkisi büyüktür.

İletişim; doğduğumuz andan itibaren sosyal hayatımızı devam ettirebilmek için, anlayıp, anlaşılabilmek için yaşadığımız sürece devam eden bir süreçtir. İletişim sürecimizin başlangıcı ailede olup, çevreyle olan etkileşimimizle devam etmektedir. Çocuğun gelişiminin istenilen gibi olumlu devam edebilmesi, aile içindeki olumlu iletişime bağlıdır (Ömeroğlu ve Arabacı, 2016). İletişimde önemli olan konu anne-babaların çocuklarına yansıttıkları tutumdan ziyade çocuklarıyla aralarındaki ilişkinin nasıl olduğu önemlidir. Aynı durum ergenler ile olan anne-baba ilişkisi için de geçerlidir. Ergenler anne-babalarıyla olan ilişkilerini, birbirleriyle kurdukları iletişimlerden yola çıkarak belirlerler. Bu hususta anne-babasına karşı ne kadar açık

olduğu önemlidir. Ailesinden gördüğü olumlu tutumlar karşısında ve sonucunda ergen kendini daha az yalnız hissetmekte ve etrafındaki problemlerden daha az etkilenmektedir. Ailesinden olumsuz tutumlar gören ergen ile anne-babası arasındaki kötü ilişki de ergenlerin psikolojilerinin olumsuz etkinlenmesine sebep olmaktadır. Ebeveynlerinin olumsuz tutumları sonucu, ergenler sinirli bir yapıya sahip olmakta ve yalnızlık duygusunu yaşamasına sebep olmaktadır (Durak Batıgün ve Say, 2015).

Her ailenin iletişim yapısı farklıdır. Bu yapıda önemli olan, ilişkilerdeki samimiyet ve açıklıktır. Bireyler kendilerini ne kadar rahat ifade edebiliyorlarsa iletişim bağı o kadar kuvvetlidir. Aile içinde karşılaşılan herhangi bir sorunda, sorunun çözümü için yöntemler aranmalı ve en uygun yöntem uygulanmalıdır. Sağlıklı iletişime sahip olan bir ailenin, iletişim kopukluklarını gidermeye çalışması gerekmektedir. Sağlıklı ve olumlu iletişim için aile bireylerinin uygulaması gereken şartlar vardır;

Dinleme ve Anlatma: Ailede iletişimin temel unsurları olan dinleme ve anlatma aktif olarak kullanılır. Evde ergenlerin de görüş ve düşüncelerinin sorulup önemsenmesi kendilerini bir birey olarak hissetmelerine olanak tanır.

Empati Kurma: Aile arasında empati kurmak, iletişimin en önemli unsurlarındandır. Eğer ergenin hissettiklerini anlayıp ona saygı duyulduğunu belirterek iletişim kurulursa, ergende olumlu bir etki bırakılmış olur.

Planlamaya Katkıda Bulunma: Aile içerisindeki herkesin planlamaya dahil olduğu demokratik bir ortamın oluşması kendini ifade eden ergen için hem sosyal hem de duygusal açıdan bir rahatlama sağlar.

Ses Tonu: İletişimde kopukluğun yaşanmaması için ses tonunun doğru ayarlanması gerekir. Eğer ses tonumuzdaki vurgulamalar yerinde olmazsa, ergende karşı çıkmaya neden olabilir ve olumsuz iletişim yaşanabilir (Kavak, 2007).

Ergenlik çağında bireylerin, bebeklikten beri anne-babalarıyla arasındaki samimi ilişkiler yerini daha uzak bir iletişime bırakır. Bu dönemde ergenlerin anne-babalarıyla birlikte geçirdikleri vakit, mahremiyet sebebiyle yalnız kalmak istedikleri için azalır. Ailelerinden ayrı özgür hareket etme düşüncesiyle ve çabasıyla aileleriyle

iletişimi de daha az olmaktadır. Ergenin zamanla kazanacağı tutum ve davranışları, anne-baba-çocuk ilişkisinin nasıl olduğu belirler. Ebeveynleriyle daha samimi ve içten iletişimi olan ergenler, bu dönemin getirdiği değişimlere kolay adapte olabilmekte, iletişimi zayıf olup anne-babasının tutumlarını benimsemeyenler ise adaptasyon ve davranış sorunları yaşayabilmektedir (Hines, 2016). Ergenlik döneminde ebeveynlerin üç tür bilgiye ihtiyaçları vardır. Bu bilgiler şunlardır:

- Ergenlik döneminin gelişim ile ilgili farklılıkları hakkında bilgi sahibi olmak, ebeveynlere, çocuklarının davranışlarını daha iyi anlayabilme ve çıkarımda bulunabilme olanağı tanır.

- Gençlerin değişen ihtiyaç ve özelliklerine kolay adapte olmasını sağlamak için, ergenlik dönemi sürecinde gerekli temel ebeveynlik bilgilerine ulaşmak gerekir.

- Ergenlik döneminde, ergenin bu döneme adaptasyonunu kolaylaştırmak için, ebeveyn olarak çocuğun ne gibi değişiklikler gösterdiğini bilmek gerekir (Steinberg, 2001).

Ergenlik döneminde ebeveynlerin çocuğuna karşı gösterecekleri tutumları, ergen üzerinde önemli bir etki oluşturur. Ebeveynlerin bazı tutumları gelecek ile ilgili endişe duyan ergeni daha da bunaltabilir (Çapulcuoğlu ve Gündüz, 2013). Ergenin başarılı bir kimlik oluşumu için, özgürlüğünü kazandıkça ebeveynlerinin baskı kıran ve kontrol sağlamaya çalışan tutumlarını azaltması gerekmektedir (Williams, 2003). Tüm ebeveynler çocuğunun nasıl bir geleceğinin olacağı konusunda endişe duyar. Anne-babanın, kendi sahip olduğu ahlaki değerleri benimseyen ve sahip olmasını istediği bazı özellikler olan çocuk yetiştirme isteği bulunmaktadır. Anne-babalar bu doğrultuda, çocuk yetiştirirken farklı metodlar izlemektedirler. Çocuklarını kendi uygun gördüğü bir çevrede ve arzu ettiği okula gönderirler. Ebeveynlerin tercih ettikleri bu çeşitli yöntemler, farklı çocuk yetiştirme isteğini oluşturmaktadır (Karabulut Demir, 2007).

Anne-babanın olumlu ve destek verici davranışları çocuğun gelişimini iyi yönde etkilerken, olumsuz ve sınırlayıcı tutumları ise bazı psikolojik sorunların belirmesine sebep olmaktadır. Ebeveynlerin çocuğunu destekleyici, olumlu davranışları, ahlaki davranışlar, zihinsel gelişim, içsel güdülenme, iç denetim, yeterlilik ve akademik başarı

gibi alanlarda çocuğa fayda sağlamaktadır. Anne-babanın olumsuz ve sert kontrol barındıran davranışları çocukta negatif gelişimsel durumlara sebep olmaktadır. Anne-babanın tutarlı, demokratik ve otoriter kontrol yaklaşımı ise çocukta olumlu etkiler meydana getirmektedir (Durak Batıgün ve Say, 2015; Aydoğdu ve Dilekmen, 2016).

Koruyucu/ istekçi ebeveyn tutumu, ebeveynlerin çocuğu olması gerekenden fazla düşünüp, koruyup, kollaması ve ilgilenmesidir. Çocuklar ebeveynleri tarafından normalden fazla koruma ve kontrol altındadırlar. Anne-baba, çocuğunun kendi yapabileceği birçok şeye müdahale edip kendisi yaptığı için, çocukların yaparak-yaşayarak öğrenmelerini engellemiş olurlar. Çocuğa yapılan bu müdahaleler, çocuklarda güvensizliğe neden olmaktadır (Navaro, 1989). Çocuğa karşı aşırı koruyucu tutum sergilenen ve her şeye müdahale edilen çocuklar ailelerine karşı fazla bağımlı olurlar ve her şeyi onlardan beklerler. Tek başına karar verme ve girişimde bulunma özelliklerini kazanamazlar (Navaro, 1989). Gereğinden fazla korum, çocukları yaralar, bağımlı ve çaresiz hissettirir (Günalp, 2007). Bağımlılık, 20 çocuğun hayatı süresince devam eder ve çocukta duygusal sorunlara yol açabilmektedir (Taner Derman ve Başal, 2013). Çocuğun kendi kendini yönetebilen bir birey olması engellenmektedir. Çocuk, kendini sosyal bir gruba dahil ettirebilmek için toplumun hoş görmediği, isyankâr davranış ve tutumlarda bulunabilmektedir (Kaya, 1997).

Çocuğuna karşı sevgisini belli eden ve saygı duyan, çocuğunun kendi kararlarını almasını destekleyen, ihtiyaçlarını karşılayan, bireyselliği desteklerken yol gösteren bir tutum içerisinde olmak demokratik anne-baba tutumudur (Düzgün, 2007; Şanlı ve Öztürk, 2015). Anne-babaların çocuklarına karşı sergiledikleri demokratik tutumları, çocuğun kendi ayakları üzerinde durmasını sağlamaktadır. Çocuk böylece çevresinde ve bulunduğu ortamlarda kendini daha rahat hissedip, duygu ve düşüncelerini açıkça söyler. Öz güveni yerinde bir birey olur. Sorumluluk almaktan kaçmaz. Demokratik tutumla yetişen çocuklar, öz yeterliliklerinin farkında olan ve kendini bilen, ihtiyaçlarının ve özelliklerinin farkında olan çocuklardır (Kesici, 2005). Demokratik anne-baba tutumunda çocuğa karşı içten, çikarsız sevgi gösterme ve saygı duyma olduğu için, bir problem durumunda aile bireylerinin konuşarak ve birbirine danışarak sorunun çözülmesi esastır (Çetinkale, 2006; Şengün, 2013). Demokratik ebeveyn tutumu, çocuk ve ergen bireylerin olumlu kişilik geliştirebilmelerinin yanında üst düzey

ahlaki gelişimini de edinmelerini sağlamaktadır (Cesur ve Özkan Küyel, 2009; Altıntaş ve Öztapak, 2016). Demokratik anne-babalar, çocuklarına yapmamaları gereken davranışları nedenini açıklayarak yol gösterirler. Çocuklarına sözlü ya da fiziksel şiddet gibi agresif davranışlarda bulunmazlar (Bolattekin, 2014). Sevgi gösteren ve hoşgürülü davranan anne-babalar daha az yanlış yaşarlar ve daha başarılı olurlar (Çetinkale, 2006; Şengün, 2013).

Aile içerisinde sevgi unsurunun çok fazla gösterilmediği ve genel olarak ebeveynlerin reddedici bir tutum sergilediği tutum, otoriter anne-baba tutumudur. Bu tutumu sergileyen ebeveynler, kontrolün sürekli kendilerinde olmasını isterler ve çocuklarının davranışlarını yargılayarak, çocuklarını kendi kural ve kalıplarına göre yetiştirmeye çalışırlar (Kahraman ve diğ., 2014; Dokuyan, 2016). Otoriter tutuma sahip olan ailelerin çocukları, kişiliği yok sayılan ve özgüveni düşük bireyler olarak yetişmektedir. Anne-babalar çocuğunu sıkı denetim altında tutarlar. Devamlı suçlayıcı ve cezalandırıcı tutum ve davranış sergileyen anne-babaların çocukları başkalarının tesirinde kalabilir ve içine kapanık olabilir (Yavuzer, 2006). Ailelerin otoriter tutumlarının artması sonucu gençler, ailelerini eleştirmekte ve davranışlarından endişe etmektedir. Otoriter anne-baba tutumu sonucu gençler, sosyal alanlarda özgüvensiz davranmakta ve olumsuz sonuçlar içeren suç, madde bağımlılığı ve psikolojik sorunlara maruz kalabilirler (Kuzgun, 1972; Imprachim, 2016).

Ergenlik döneminde anne-babanın ergen bireylere karşı tutumları, gençlerin ahlaki davranışlarını ve gelişim düzeyini etkilemektedir (Başar, 2019).

2.3. Aidiyet

Aidiyet kavramı kelime olarak kendini ait hissetmenin yanı sıra, mensup olma, ilişkin olma ve bütünleşme anlamını da taşımaktadır. Bireyin ruhsal açıdan sağlıklı olabilmesi için ait olma, önemli bir temel olarak kabul edilmektedir (Ersanlı ve Koçyiğit, 2013). Türkçe’de aidiyet kelimesinin karşılığı ilgi ve ilişkin demektir (TDK, 2018). Aidiyet bireyin kendisini güvende hissettiren kişilerle arasında kurduğu bağ olarak ele alınmaktadır (Güneş, 2016). İhtiyaçlar hiyerarşisinde birey için bir gereksinim olan aidiyet kavramı, kişinin ilişkin olduğu yapıları da içine almaktadır (Aydın, 2016). Aidiyet bireylerin birbiriyle etkileşimde olmalarını, sorumluluklarını ve

iletişim halinde olmalarını sağlayan; kişinin güven duyma ihtiyacını karşılayan ve tercih ettiği kişiyle ilişki kurmasını sağlayan bir duygudur (Alptekin, 2011). Aidiyet bireyin var olduğu ortamda bir yere sahip olduğunu, bu ortamda bazı zamanlarda onay gördüğünün farkında olması sonucu kendinin önemli olduğunu düşünmesi durumudur (Uslu ve Gizir; 2017).

Aidiyet kavramı duygusal olmanın yanında, çevredeki diğer bireylerin de varlığını kabullenmek ve o bireylerle ortak bir zamanda paylaşımında ve etkileşimde bulunma sonucu ortaya çıkar (Mavili ve diğ., 2014). Kişi var olduğu ortamda kendini kabul ettirmiş ve diğer kişilerden onay görüyorsa o kişide ait olma hissi ortaya çıkar (Alaca, 2011). Aidiyet kişinin kabul gördüğü, onaylandığı kişiler tarafından değer görüp, sevilmesi sonucu bu ihtiyaçlarının giderilmiş ve karşılanmış olmasıdır. Birçok tanımı yapılan ve açıklanan aidiyet kavramının sınırlarını ortaya koymaya çalışan ilk kişi Yuval Davis (2006), aidiyet kavramının iki yönlü olduğunu ifade etmiştir. Bunlardan birincisini bireyin ait olduğunu düşündüğü yer olarak belirtmiş, ikincisini ise aidiyetin sınırlarını belirlediği toplumsal yapının oluşturduğu yer olarak açıklamıştır (Uysal, 2015).

Aidiyet kavramının bireyin doğduğu andan itibaren bulunduğu ortamda varlığının kabul görmesi ve ortamda olması haricinde, bireyin kendi isteğiyle yaptığı seçimler sonucu oluşan farklı bir yönü de vardır (Yeter, 2019). Yeni kişilerle tanıştığımızda dahi aidiyetle ilgili sorduğumuz sorulardan aidiyetin hayatımızdaki yerinin öneminden bahsedebiliriz. Hangi memlekettensin? Ailen ne iş yapıyor? Kardeşin var mı? gibi sorular sorarak kişinin aidiyetinin kapsadığı şeyleri ve özünde neler bulundurduğunu anlamak hedeflenmektedir. Anladığımızda ise kişinin iletişim ve etkileşimlerinin hangi doğrultuda şekillendiğini çözmeyi amaçlarız. İnsanın doğasında ait olma vardır (Alptekin, 2011). Çocuklar zamanla karşılaşabileceği problemleri ve bu problemleri çözme becerisini aidiyet duygusunu kazandığı yetişkinin hareketleri sayesinde öğrenir (Güneş, 2016). Temel bir ihtiyaç olması dolayısıyla birçok kuramda aidiyet kavramına yer verilmiştir. Glasser (1999) gerçeklik terapisini oluşturan beş temel gereksinimden birinin ait olma duygusu olduğunu ifade etmiştir (Ersanlı ve Koçyiğit, 2013). Maslow (1987) fizyolojik ihtiyaçların ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasından sonra üçüncü sıradaki karşılanması gereken ihtiyacın ait olma

olduğunu belirtmiş ve aidiyetin kişiler arası onaylanma onaylama; değer görüp değer verme, kabul görüp kabul etme süreci olduğunu belirterek, kendini gerçekleştirme ihtiyacının gerçekleşeceği evrede aidiyetin önemli bir yeri olduğunu vurgulamıştır (Çalık, 2015). Fromm'a göre (2001) birey aidiyet duygusuyla beraber yaşadığı çevre ve değerlerin olduğu kültürün ortak olduğunu farkettiğinde kendine ve çevreye karşı güven duygusu oluşur (Alptekin, 2011).

Aidiyet konusunda yapılmış birçok araştırma ve çalışma vardır. Bunlardan biri de Baumeister ve Leary'in (1995) yaptıkları çalışma ve yazdıkları makaledir. Bu makale aidiyetin insanda var olan temel güdü olduğunu, bu güdünün iletişim sonucunda, etkileşimde, ilişkilerde tüm dünyada duyulan bir ihtiyaç olduğunu ve karşılandığında insanın psikolojik açıdan bir doyum elde ettiğini belirtmiştir. Bireyin davranışlarından ve kişiliğinden yola çıkarak davranışlarına yön veren belirli faktörler ile ilgili bilgi edinmek mümkündür. Bireyin bebeklik döneminde başlayan, annesine olan bağlılığı ve tutumu da sahip olduğu aidiyet duygusunu gösterir. Aidiyet yapısının oluşmasında etkili olan ve bu yapının bireyin kendi tercihleriyle değişip gelişmesini sağlayan unsur, bireyin doğduğu andan itibaren içinde olduğu sosyal çevredir (Alptekin, 2011). Birey için bir ihtiyaç olan aidiyet sosyal bir gruba dahil olma isteğini de beraberinde getirir (Aydın, 2016).

Aidiyet ve ait olma gereksinimi bireyin içsel mekanizmasını etkilediği potansiyeli yüksek bir unsur olduğu için, direk toplumun yapısını etkileyecek kuvvettedir (Alptekin, 2011). Bireylerin aidiyet kavramı hakkında ne düşündüğünü anlamak için nerede yaşadığını sormaktan ziyade kendini nereye ait hissettiğini sormak daha doğru olur (Öksüz, 2017). Aidiyet bireyin hem kişi olarak hem de toplumun bir parçası olarak var olduğu sistemde kendine ait bir yer olduğunu hissetmesi sonucu ortaya çıkar (Dere ve Kılıç, 2016). Birey aile aidiyeti, sosyal aidiyet ve soyut aidiyet olmak üzere üç aidiyet basamağından geçerek, tüm basamakları uygun biçimde tamamlaması gerekir (Güneş, 2016).

2.3.1. Aile Aidiyeti

Aidiyet bireyin var olduğu sosyal ortamda diğerleriyle etkileşim halinde olup, bireyselliğin değil çoğulculuğun hakim olduğu bir kavramdır (Alptekin, 2011). Birçok

duyguyu içinde barındırır, esasında sevgiye dayalıdır. Bu duygular içerisinde aidiyetin olduğu da söylenebilir (Özgüven, 2017 s.26). Aile, yaşamında birey için ait olma gereksiniminin giderildiği ilk yerdir (Uslu, 2012). Bireyin ailesi onun güvende olma, korunma, sevilme gibi gereksinimlerinin yanında ait olma gereksinimini de karşılar (Özgüven, 2017). Aile, toplumsallığın önemli olduğu bireyin hangi davranış ve tutumunun uygun olduğunu, hangi davranışı yapıp yapmaması gerektiğini söyleyen ve ona örnek olan böylece davranış kazanmasına olanak sağlayan ilk birimdir (Kızmaz, 2006). Aile kurumu sevmeye, sevilme, bağlılık, mutlu olma ve ait olma duyguları ile beraber hareket etme, birbiriyle vakit geçirme, birbirine vakit ayırma, dinleme ve hüznü de sevinci de beraber yaşama gibi unsurları barındıran bir birimdir (Gladding, 2015). Açık bir sistem olan aile içinde bulundurduğu bireylerin birbiriyle olan karşılıklı ilişki örüntüleriyle doludur ve sosyal bir sistem olarak aile içindeki kişiler birbirini etkiler (Özgüven, 2017). Birey eğer ailesinde ilk aidiyet duygusunu kazanamaz ve hissedemezse, bu duyguyu başkalarıyla karşılayabilir ve bunun sonucunda istenmeyen ve olumsuz durumlarla karşılaşılabilir (Güneş, 2016).

Aidiyet duygusunun artıp azalması sosyo-kültürel etkileşimlere bağlıdır (Alptekin, 2011). Aidiyet duygusu bireyin kendisiyle veya çevresindeki bireylerle birbirlerine verdikleri değer ve önem sonucu aynı ortamda olmanın neticesindeki yükümlülükleri barındırır. Bu yükümlülüklerin karşılıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi olarak değerlendirilebilir (Duru, 2007). Birey bir topluma ait olma gereksinimini toplumsallaşma sürecinde fark eder (Aksan ve Alptekin, 2009). Bireyin çevresindeki kişiler tarafından sevilmesi ve onlar tarafından kabul görmesiyle aidiyet duygusunun karşılanması arasında kuvvetli bir bağ vardır (Murdock, 1999). Aile kişinin ait olma ihtiyacının karşılanmasında en çok yeri olan kurumdur ve bu ait olma ihtiyacı aile ortamında karşılanmalıdır (Saki, 2018). Aile kavramı, aile ve birey arasındaki ilişkiyi anlamamıza olanak tanır (Alptekin, 2011). Bireyin aidiyet gereksinimi farklı sebeplerden dolayı karşılanamaz ve ailesiyle arasında uzaklık oluşursa, birey kendini yalnız hisseder ve bunun sonucunda da mutsuz olur (Kır, 2011). Bireyin mutluluğunun artması için birincil olan fizyolojik gereksinimlerinin karşılanmasından sonra psikolojik ve daha üst basamaktaki ihtiyaçlarının da giderilmesi gerekir (Deveci, 2007).

Bazı araştırmalar ailedeki aidiyet olgusunun yüksek seviyede olmasının bireyin aile içerisindeki toplumdaki fonksiyonunu artırdığını belirtmektedir (Duru, 2015). Bireyin sosyal ortamdaki etkileşimi ve tercihleri neticesinde var olduğu ortam iç dünyasındaki sahip olduğu aidiyet mekanizması değişir (Alptekin, 2011). Aidiyet gereksinimi ergenlik çağında toplumun kabul gördüğü çerçevede karşılanmaz ve doyuma ulaştırılamazsa sonucunda sakıncalı davranışları da beraberinde getirebilir (Duru, 2007). Kişi aile ortamında aidiyet gereksinimini karşılayamazsa farklı sosyal ortamlarda bu duyguyu giderebilmek için arayışa başlar (Güneş, 2016). Newman ve diğerleri (2007) dağılmış veya aile bütünlüğü bozulmuş ailelerde yeterince sevgi ve ilgi olmadan büyüyen ve bu ihtiyaçları karşılanmayan çocukların kimliği tam anlamıyla oluşamamış ve kendini yalnız hisseden bireyler olduklarını ifade etmiştir (Uslu, 2012).

Birey eğer aile ortamında aidiyet gereksinimini giderirse kendini daha güçlü hisseder ve aidiyet duygusunun da artmasını sağlar. Böylece birey kazandığı başarılarında daha olumlu duygular hisseder ve ait olma duygusuyla kendisini tamamlanmış olarak görür (Dere ve Kılıç, 2016). Bireyin aile içerisinde hissettiği aidiyet duygusuyla ailesinden kabul gördüğünü düşünmesi ve kendini sevmesi, kendini değerli hissetmesini ve psikolojik açıdan mutlu olmasını sağlar (Güneş, 2016). Ailesi tarafından kabul görmeyen bir birey duygusal problemlerle karşılaşır ve yaşamında dengesiz tutumlar sergileyebilir. Aynı zamanda sosyal çevresinde, çalışma ve okul vb. hayatında mutsuz ve huzursuz hissetme gibi problemler yaşar (Balkıs ve diğ., 2005). Bireyin toplumda kendine bir yer edinmesi, kendinin farkında olması ve özgür hissetmesi bakımından aidiyetin önemi büyüktür (Mavili ve diğ., 2014). Aidiyet duygusunu ailesinde karşılamış bireyler sosyal ortama daha kolay uyum sağlar. Duygusal ve sosyal gelişimi de aynı ölçüde sağlanmış olur (Güneş, 2016). Birey aidiyet duygusunu sağlıklı bir şekilde giderebilirse; uyumlu, benlik algısı yüksek ve akademik olarak başarılı bir birey olacağı çeşitli araştırmalar tarafından ortaya koyulmuştur (Alptekin, 2011).

2.3.2. Ergenlikte Aile Aidiyeti

Bireyin etrafına kişisel katılım tecrübelerini içerdiği düzen ait olmayı oluşturmaktadır. Ergen bu düzen içerisinde, kişisel aidiyetini oluşturarak kendini sosyal çevresiyle ayrılmaz bir bütün olarak görmektedir (Choenarom ve diğ., 2005). Bireyin

var olduğu çevreyi ve bu çevrenin kurallarını bilmesi, toplum ve kamu kesimiyle etkileşim içerisinde olabilmesi için kendilik aidiyetini içinde barındırması gerekmektedir. Özgürleşmenin öğelerinden birisi de kendini bilmektir. Aidiyetin günümüzde bireyselleşmenin ön planda olduması ve hızlı değişim geçirmesi sebebiyle aile bütünlüğünün üzerinde olumlu etkisi vardır. Ahlaki açıdan sınırları olan kendilik algısı, ergenin bireyselliğinin bencilliği barındırmasını engeller. Ergen bireyin ailesine karşı içinde var olan duyguları kendilik algısını oluşturmaktadır. Aidiyet duygusuna sahip olan aile bireylerinden oluşan bir ortamda, bireyin kendi isteklerini diğer aile bireyleri için ertelemesi söz konusudur. Diğer aile üyelerinin ilgi, istek ve gereksinimlerini, kendisininmiş gibi önem arz etmektedir. Bu sebeple aidiyet kavramı sosyalleşmeyi de güçlü temellere dayandıran bir unsurdur (Mavili ve diğ., 2014).

Ergenlik çağındaki bireylerin genellikle birbirleriyle kurdukları ilişkiler sonucunda bağlanma stilleri ortaya çıkmaktadır. Güvenli bağlanan ergen bireyler sosyal yaşamlarında aktif bir tutum sergilerken, güvensiz bağlanan ergen bireyler ise çevresindeki kişilerle olan ilişkilerinde problemler yaşamaktadır (Kaya, 2017). Güvenli bağlanmanın temelini bireyin ergenlik döneminde anne-babasıyla arasında kurduğu güçlü iletişim ve etkileşim oluşturmaktadır. Ait olma gereksiniminin temelini güvenli oluşturmaktadır. Ait olmanın bu basamağında ergen birey hem etrafındaki kişilerle hem de kendisiyle daha barışık ve tutarlı davranışlar sergiler ve sıradaki aidiyet basamağına geçişi de sağlanmış olur (Güneş, 2017).

Güvensiz bağlanmanın yaşandığı bir aile içerisinde sorunlar da yaşanmaktadır. Bu bağlanma stiline görüldüğü ergen birey, özgür ve bireysel olamamasının sebebinin ailesi olduğunu düşünmektedir (Keskin ve Çam, 2009). Güvensiz bağlanma yaşayan ergen birey, ailesi ile problemler yaşamaktadır. Güvensiz bağlanan ergenlerin ebeveynlerinde, bireyselliklerinin ergen bireyler tarafından ellerinden alındığına dair bir düşünce hâkim olmaktadır (Keskin, 2007).

2.4. Spor Kavramı

Spor, birçok anlamı olan ve çok yönlü bir kavramdır. Bireyin spor yapmasının amacı sağlıklı olmak, maddi gelir elde etmek, kendisine sosyal bir ortam oluşturmak ve

serbest zamanlarını keyifli ve güzel geçirmek gibi birden fazla ve farklı sebepler olduğu için çeşitli anlamlar yüklenebilmektedir (İkizler, 2000).

Mengütay (1997) ise sporu, “Tek ya da grup olarak yapılan, kendine özgü kuralları olan, genel olarak yarışmaya dayalı fiziksel ve zihinsel becerilerinin gelişimini sağlayan, eğitici ve eğlendirici faaliyetlerdir.” şeklinde tanımlıyor.

Sporun başka bir tanımı ise şöyledir, “Bireyin hem beden hem de ruh sağlığının geliştirilmesi, belirli kurallar dahilinde mücadele ve rekabete dayalı, heyecan hissetme, yarışma, kazanma ve başarıma isteğinin artırılması ve bireysel olarak en üst seviyeye taşınması için harcanan çabadır” (Aracı, 1999).

Sporu yalnızca sağlıklı olmak için yapmak değil, bilişsel, sosyal ve kişilik gelişimi için yapmak da önemlidir (Mengütay,2006).

Spor, insan olgusunu oluşturan ve bireyin ruhsal, zihinsel ve fiziksel özelliklerini barındıran yaşının ve sahip olduğu kapasitenin gerektirdiği verim gücüne erişebilmesi için rekabet içermeyen yaptığı faaliyetlerin tümüdür. Spor yapanlar tarafından yarışmayı kazanma amacı içeren, zihinsel, bedensel ve teknik bir çaba gösterilen, izleyenler tarafından heyecan ve estetik hissiyatı içeren bir süreç, genel itibarıyla ise fizyoloji, psikoloji ve anatomi gibi bilim dallarından yardım alarak gelişen ve sürdürülen bilimsel bir kavramdır (İnal, 2000).

Erkal’a (1982) göre spor, toplumsal ilişkilerin geliştirilmesinde faydası olan sosyal bir kavram olmasının dışında, toplu yarışma, oyun, sağlık ve eğlence gibi faaliyetlerin düzenlenmesine de faydası olan bir kavramdır.

Spor insanın öncelikli ögesi olduğu toplumsal, kültürel ve ekonomik gelişmesin yanı sıra beden ve ruh sağlığını geliştiren faaliyetlerden birini oluşturmakta ve evrensel olarak önemli bir toplumsallaşma ve eğitim aracı olarak görülmektedir. Spora toplumun her kesiminden insanın hayatında yer vermesi ve sporu bir yaşam biçimi olarak görmesi büyük ölçüde insanların genç yaşlarında spora önem vermiş ve spor olanaklarından faydalanmış olmasına bağlıdır. Bu sebeple insanların yerleştiği, yaşadığı bölgelerle iç

içe giren, planlaması doğru yapılan spor alanlarına ve uygun altyapıya gereksinim vardır (Aydemir, 2014).

2.4.1. Sporun Tarihsel Gelişimi

İlk insanlar tarafından hayatlarını sürdürebilmek için beslenme, barınma, korunma ve giyinme gibi temel ihtiyaçlar doğrultusunda yapılan faaliyetler beden kültürü olarak sayılmasa da bir başlangıç olarak sayılabilir (Erkal, 1982).

Kültürel öğelerin bir parçası da spordur. Bireylerin beden hareketlerini planlı olarak hayatlarında, bazen de yarışma sebebiyle yaptığı etkinliklerdir (Afyon, 1997).

Sporun tarihte yaşayan ilk insanlarda ortaya çıkışı ve gelişmesi o dönemdeki insanların hayatlarını sürdürebilme ve hayatta kalabilmeleri için barınma, hayvanlardan korunma ve beslenme için doğa ile savaş içerisinde olmasıyla başlamıştır. Spor aletlerinden de anlaşılacağı üzere araçlı veya araçsız aletlerine baktığımızda saldırı ve savunma sebebiyle kullandıkları anlaşılmaktadır (Fişek, 1998).

Sporun tarih sahnesine çıkmasıyla birlikte Türklerde spor ile ilgili çalışmalar başlamıştır. Türkler de diğer toplumların yaptığı gibi sporu psikolojik, eğlence vb. gibi ihtiyaçları doğrultusunda yapmışlardır. Evlenme merasimlerinde, diğer eğlence ve şenliklerde cirit oyunları oynanmış ve spor bir araç olmuştur. Savaşa süreçlerinde spor ile hazırlanmışlardır (Mengütay, 1997).

Osmanlı devleti son dönemlerinde beden terbiyesi modern anlamda sporun üzerinde durmuş ve önem vermiştir. Beden terbiyesinin düşünce liderleri ve uygulayanları açısından iki önemli kişi Selim Sırrı Tarcan ve Rıza Tevfik'tir. Bu iki kişinin girişimleri sayesinde Osmanlı Devleti döneminde günlük alışkanlıklar, yasaklar ve geleneklerden dolayı ilgi ve değer görmeyen bedensel hareketler ilgi görmeye başlamıştır (Akın, 2004).

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde eğitim kurumlarıyla başlayan modernleşme çalışmaları, okullara giren spor da ortaya çıkmaktadır (Yarar, 2009).

Atatürk'ün liderliğinde Cumhuriyetin ilan edilmesiyle beraber Türk sporunda gelişmelere başlanmıştır. Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri 1920 yılından itibaren faaliyetlere başlamıştır (Türkel, 2010).

2.4.2. Sporun Faydaları

Öğrenciler eğitim sebebiyle günün çoğunluğunu okulda geçirdikleri için bedensel yetenek ve becerilerini geliştirmeye fayda sağlayan beden eğitimi ve spor etkinliklerinden faydalanabilmektedirler. Fiziksel ve zihinsel beceriler sayesinde kendini anlatabilme, heyecanını önlemeye çalışma gibi kazanımlar yalnızca birkaçıdır (Baumann, 1994).

Yorgunluğu daha az hissetme, obezite ile başa çıkma gibi fiziksel becerileri, heyecanları kontrol edebilme, hayattan keyif alma, üretken olma ve etrafıyla uyumlu olma gibi ruhsal becerileri ve belirli kurallar içerisinde rekabet edebilme, sorumluluk alma, yardımlaşma ve dayanışma gibi sosyal becerilerimizi spor aktiviteleri sayesinde geliştirebilmekteyiz (Koparan ve Öztürk, 2002).

Bireylerin gelişim evrelerinin temel şartları içerisinde spor yer almaktadır. Fiziksel aktivitenin özellikleri arasında yer alan bilişsel, duyuşsal ve ruhsal etkiler bireylerin gelişimlerine önemli fayda sağlamaktadır (Gohla, 2010).

Fiziksel aktivite bilinçli ve doğru olarak yapıldığında kas ve kemik ağırlığındaki azalmanın daha az olması, kan basıncının düşmesi, uykunun düzene girmesi, ideal kiloya ulaşılması, bireyin stres ve gerginlikten uzaklaşması, denge, esneklik ve hareket becerisinde artış görülmesi, bireyin uzun ve sağlıklı bir hayat sürmesi gibi birçok fayda sağlamaktadır (Zorba, 2004).

Çalışan bireyler spor yaparsa kilolarını daha kolay kontrol altında tutabileceklerdir. Daha dinç hisseden çalışan bireyler hem iş hem de sosyal yaşamlarında karşılaştığı ağrı, kırgınlık vb. gibi sorunlarını daha az yaşayacaklardır. İş yaşamının getirdiği stresle daha kolay başa çıkabileceklerdir. Bedensel olarak kendini dinç hisseden bireylerin özgüvenleri artacak ve bu da iş yaşamını olumlu etkileyecektir. İş yaşantısının verdiği yorgunluk ve stresle daha kolay baş edebilecek, böylece daha başarılı olan çalışan bireyler iş haricinde sosyal etkinliklere de daha fazla

katılabileceklerdir. Böylece bireyin kendini daha mutlu hissetmesine yardımcı olacaktır (Gür, 2017).

Teknolojinin son yıllardaki gelişimiyle beraber insan gücüne gereksinim azaldığı için insanın doğasına uymayan bir hayat biçimi ile birlikte çalışma ve sosyal ortamdaki stres ve baskının oluşturduğu dolaşım sistemi rahatsızlıkları, özellikle gelişmiş ülkelerde birinci sırada yer alan ölüm sebepleri arasında olmasının nedenlerinden bir tanesidir. Spor bireylerin aktif hayatın bir parçası olan stresten uzak olmasını sağlayarak çözüm üretmekte ve bireye daha sağlıklı bir hayat tarzı sağladığı için bireyin karşı karşıya kaldığı bu riskleri azaltmak için koruyucu tıbbi bir destek niteliğindedir (Yolcu, 2012).

Kinderwelt'e (2012) göre, fiziksel aktivite ve spor her yaşta bireyin mutluluğuna kısa ve uzun zaman içerisinde bir etki yaratacak çeşitli faydalar sağlamaktadır:

- Bireysel ya da grup halinde yapılan spor hem daha keyiflidir hem de stresin azalmasına fayda sağlar.
- Açlık hissi spor yapan bireylerde daha az görülür. Bu sebeple obeziteyle ilgili daha az sorunla karşılaşılır.
- Kaslar, yağ yastıklarında daha çok enerjiye gereksinim duyarlar. Bu sebeple spor yapan bireyler pasif haldeyken bile daha fazla kalori yakarlar.
- Düzenli spor yapan bireylerin kilo kontrolü daha basittir. Bu sebeple fazla kilo almaları engellenebilir.
- Spor aktiviteleri beyindeki kan dolaşımının artmasını ve insanların daha verimli düşüncelerini sağlamaktadır.
- Fazla hareket etmeme ve oturur pozisyonda fazla zaman harcamaları sonucu bireyler yalnızca aşırı kilo sorunları değil, kabızlık gibi bağırsak sorunları da yaşamaktadırlar. Spor bağırsakların daha verimli çalışmasını da sağlamaktadır.

Dayanıklılık sporu yapan bireylerde kalp damar, hipertansiyon ve şeker hastalıklarına daha az rastlanır (Erkan, 1998).

Spor aktiviteleri, sosyal ilişkilerin geliştirilmesinde hem bireysel hem de sosyal açıdan etkili olmaktadır. Spor bireyin yalnızca fiziksel ve ruhsal yönden gelişmesi için yapılan bir aktivite değil, bireyde sorumluluk alma ve iş birliği eğilimi ile düzenli olma yeteneğini açığa çıkararak sosyalleşmesine yardımcı olan bir etkinliktir (Güven, 1998).

Fiziksel aktiviteler ve spor, çocukların sosyal yeteneklerinin gelişmesini ve sosyalleşmelerini, sorumluluk sahibi bireyler olmalarını, yarışmalarda galibiyet ve mağlubiyet duygularının gelişmesini, rekabet içinde çalışmalarını, rakibine karşı saygılı olmalarını ve empati yeteneğinin gelişmesini sağlamaktadır (Zahner ve diğ., 2013).

Spor toplumları olumlu yönde etkileyen ve uygar insanın hayatında önemli yeri olan bir olgudur (Sevim, 2002). Sosyal ve toplumsal yaşamın ayrılmaz bir parçası olan spor, zaman içerisinde değişim göstermiştir. İnsanlar doğayı kontrol edebilme isteğine sahip olduğu gibi kendi bedenini de sporla kontrol edebilmeyi amaçlamıştır. Türkel (2010) de bir çalışmada bireylerin bir takım veya gruba spor sayesinde dahil olduğu için yalnızlık çekmemesi gerektiğine vurgu yapar. Taraftarı olduğu sporcu ya da takımla bütünleştiğini, yalnızken değil ama grup içerisindeyken coşkusunu rahatlıkla sergileyebileceğine değinir. Psikologların da değindiği gibi spor alanları, bireydeki açığa çıkmamış hislerin ortaya çıkmasına fayda sağladığından aslında bir tür hastane işlevi görmektedir (Türkel, 2010).

Sportif faaliyetler birey ile toplum arasındaki ilişkinin geliştirilmesinde hem birey hem de toplum açısından etkili olmaktadır. Spor bireyin yalnızca fiziksel ve ruhsal yönden gelişmesi için yapılan bir aktivite değil, bireyde sorumluluk alma ve iş birliği eğilimi ile düzenli olma yeteneğini açığa çıkararak sosyalleşmesine yardımcı olan bir etkinliktir (Güven, 1998).

Sportif faaliyetlere katılar bireyler sosyal bir kişilik yapısına sahip olur. Spor sayesinde toplumsal kurallara itaat etmeyi öğrenen ve yeni arkadaşlık ilişkileri kuran bireyler, yasalara saygılı ve daha girişimci kişilik yapısı ve kimlik oluşturlar (Tezcan, 1977).

Sporun, birey ve toplumlar üzerinde ruhsal yönden etkileri vardır. Bu etkiler sevgi, paylaşma duygusu, hakkını koruma, yenme ve yenilgiyi kabul etme, kurallara uyma, yeni bireyler tanıma ve keyif almaktır. Hem spor yapanlarda hem de sporu seyredenlerde keyif alma duygusu görülmektedir (Doğan, 2004).

Şahan'a göre (2007) spor günümüze gelinceye kadar tarih içerisinde bir ahlak ve kültür oluşturmuştur. Spor, bireysel ve toplumsal anlamda kazanımları olan, kişiliğin de kazanılmasında önemli bir etkisi olan toplumsal bir yapıdır. Bireyin içgüdüsel olarak sahip olduğu saldırganlık dürtüsünü kontrol edebileceği uygun bir yarışma ortamını ortaya çıkarmaktadır (Şahan, 2007).

2.5. Aile ve Spor

Bireylerin başarıma ihtiyacı, toplumsal bir varlık olan insanın sosyal açıdan geliştirmesi, yenilenmesi ve kendine güven kazanması açısından önemlidir. Bireylerin başarılı olması noktasında en kolay metodlardan biri de spor yoluyla kazanılanlardır. Sporu sadece bedenen yapılan faaliyetler değil, bireylerin toplumsallaşması, ruhsal açıdan iyi olması kısacası bireylerin tüm yönleriyle gelişmesine olanak tanıyan toplumsal bir olgu olarak düşünmek daha doğru olur. Atatürk sporun önemini şöyle ifade etmiştir; “Spor, yalnız beden kabiliyetinin bir üstünlüğü sayılamaz; idrak ve ahlak da bu işe yardım eder. Zekâ ve kavrayışı kısa olan kuvvetliler, zekâ ve kavrayışı yerinde olan az kuvvetlilerle başa çıkamazlar. Ben sporcunun zeki çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim”. Sporun kişinin karakter yapısına nasıl etkisi olduğuna bakıldığında, kişiyi kendine has ve benzeri olmayan niteliklerinin oluşmasında sporun ne kadar önemli bir olgu olduğu anlaşılmaktadır. Bütün bu yönler düşünüldüğünde sporun, bireyi dünyaya yalnızca kendi algıladığı şekilde bakmaktan kurtarıp farklı ortamlara girmesine olanak tanıyan, bireyleri kendi fikirlerinden başka düşünce yapısına sahip olan bireylerle aynı ortamda buluşturan ve karşılıklı etkileşim içerisinde oldukları bir süreç hazırlayan olgu olarak anlaşılması önemlidir. Spor bireylerin sosyal hayatını sıradanlıktan kurtarıp bir ortam oluşturması, çeşitli aktivitelere dahil olması ve böylece toplumsallaşması yönünden önemlidir. Geleneksel yapının hâkim olmadığı toplumlarda spor genellikle beraber yapılan bir aktivite olarak düşünüldüğünde, bu bireyler sportif faaliyetler neticesinde farklı insan gruplarıyla toplumsal ilişki kurmaktadır. Spor bireylerin yalnızlıktan sıyrılıp daha büyük bir dünyaya ulaşmasını,

farklı topluluklarla, farklı dini inanç ve düşüncelerden farklı bireylerle iletişim kurmasını, o bireylerle etkileşim içerisinde olmasını sağlar (Küçük ve Koç, 2015).

Yücel ve diğerlerinin (2015) de vurguladığı gibi bireylerin toplumsal yapının bir parçası haline gelmesinin ilk evresi ailede başlamaktadır. Bireyin psikolojik ve sosyal gelişiminin başlangıcı da yine aile içindedir ve ailenin yönlendirmesiyle şekillenir. Ebeveynler çocuklarının başarıma duygusunu yaşaması ve onlara iyi bir aile örneği olmak için çocuklarını sportif etkinliklere yönlendirirken fazlaca zaman ayırmakta ve maddi açıdan da bütçe ayırmaktadır. Yani ebeveynler bireyin öz denetimini sağlaması, bedensel gelişim, sorumluluk sahibi olması ve sağlıklı olması gibi çeşitli nedenlerle çocuklarını sportif etkinliklere yönlendirmekte, çocuğunun ihtiyaç duyduğu araç gereçleri sağlayarak, çocuğun oyun ve aktivitelerini gözeterek belirli maddi beden ödeyerek onu merkezde tutup çocuğuna olumlu açıdan fayda sağlamaktadır. Farklı aktivitelerin çocuğuna katkı sağlayacağına inanan ebeveynler çocuklarının dahil olduğu aktivitelere destek vermekte bu da çocuklarının hem ailesine güvenini hem de özgüvenini arttırmaktadır. Olumsuz bir bakış açısına sahip olmayan ebeveynler çocuklarına destek vererek olumlu sosyal ilişkiler geliştirmekte ve çocuğuna spor konusunda konuşmaları ve davranışlarıyla destekleyici tutum sergilemektedir. Fakat davranış biçiminin pozitif ya da negatif sonuçlara sebep olması kişinin nasıl algıladığına bağlıdır. Ebeveynlerinin pozitif destek verici tutumlarını kendisine olumlu pekiştireç olarak gören kişiler sportif etkinliklere karşı olumlu yönde bir tutum kazanır. Böylece de her zaman daha iyisini gerçekleştirmeyi amaç edinir. Yine ebeveynlerinin tutumlarını negatif olarak algılayan kişiler kendini spor konusunda yetersiz görerek sportif etkinliklere veya aktivitelere karşı olumsuz algı geliştirir (Yücel ve diğ., 2015).

2.6. Tutum Kavramı

Tutum öğrenme yolu ile sahip olunan, kişinin nasıl davranması gerektiğiyle ilgili ona yön veren, karar verme sürecinde seçim yapılması gereken bir kavram olmakla beraber, tecrübeler ve aktif bir hayatla, öğrenme evresi tamamlanınca meydana gelir (Tavşancıl, 2002).

Tutum, kişinin etrafındaki herhangi bir nesne ya da kendisine, toplumsal bir problem ya da olayla ilgili tecrübe, isteği ve bilgi birikimine dayanarak düzenlediği, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bir tepki yönelimidir (İnceoğlu, 2000).

Tutum, bir bireyin durum, nesne veya bir olay karşısında gösterdiği pozitif ya da negatif eylemdir (Turanlı ve diğ., 2008).

Tutum kavramı ile ilgili birçok farklı tanım yapılmıştır. Genel anlamıyla tutum zihinsel bir olgu ve eylemlerimizi oluşturan duyuşsal bir ön görüş, fikir ve düşüncemizin meydana gelmesine etkisi olan değerlerin toplamıdır. Bazı kuramcılar, yalnızca bilişsel ve duyuşsal kavramlarla ifade ederken bazıları yalnızca duyuşsal kavramıyla ifade etmişlerdir. Çeşitli ifadelere karşın duygu, düşünce ve eylemler arasındaki ilişkiler konusunda gerekli ilgi ve ilginin araştırılması hususunda kuramcılar aynı düşüncelere sahiptirler (Atkinson ve diğ., 1999).

Tutum kavramı, Kağıtçıbaşı'na (2010) göre “Kişiyeye atfedilen ve onun psikolojik bir olguya ait duygu, düşünce ve eylemlerini düzenleyen bir eğilime işaret etmek için kullanılmaktadır. Tutumlar gözlenemeyen, ancak gözlenebilen eylemlere neden olduğu düşünülen eğilimlerdir”.

Genel olarak tutum; bireyin bir olay, konu veya nesneyle ilgili barındırdığı tepki eğilimini ifade etmektedir. Günlük yaşamda karşı karşıya kalınan her şey; bir durum, kişi, olay, nesne, grup, kültür, örf ve adetler, çeşitli eylemler vs. tutumun bir parçası olabilir. Ama herkes her konuda bir tutum sergilemeyebilir. Bireyin bir konuda tutuma sahip olabilmesi için o konuyla ilgili bir deneyimi olması gerekmektedir (Temizkan, 2008).

2.6.1. Tutumu Oluşturan Öğeler

Tutum; bireylerin belli bir konu ile ilgili duygu, düşünce ve eylemlerinden meydana gelmektedir. Tutumu meydana getiren öğeler birbirlerinden etkilenmektedirler. Tutumlar üç öğeden oluşur. Bunlar, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğelerdir (Kaya, 2010).

Bilişsel Öğe

Tutumla ilgili bir konuyu içeren tüm öğeler bilişsel ögenin bölümünü meydana getirmektedir. Bilişsel öğe kişinin düşünme evreleri ile ilgili olup, düşünsel veya bilişsel işlevlerin düzenli olarak çalışmasına fayda sağlamaktadır. Bilişsel öğe hem kişinin çeşitli durumlarla, kişilerle ve nesnelerle alakalı anlayışlarını etkilemekte hem de kişinin farklı uyarıcılara karşı farklı tepkilerde bulunmalarına olanak tanımaktadır (İnceoğlu, 2010).

Genellikle etraftaki uyaranlar sayesinde sahip olunan bilgi ve tecrübeler, bilişsel ögenin kaynağını oluşturmaktadır. Tutumun konusunu oluşturan bir kişi ya da bir nesne ile ilgili bilgilere kişinin söz konusu kişi ya da nesne ile ilgili deneyimleri sonucunda ulaşılmaktadır. Bir tutum veya tutumların kişide oluşması için öncelikle bir uyaran ile karşı karşıya gelmesi şarttır. Çünkü var olduğu bilinmeyen bir nesne veya durum karşısında tutum geliştirilmesi söz konusu (İnceoğlu, 2010).

Duyuşsal Öğe

Tutumun diğer ögesi olan duygusal öğe bireylerin içinde var olan değer yargılarıyla alakalıdır. İnsanların bir kişi, nesne, durum veya olaya karşı vereceği duygusal reaksiyonlar kendinde bulunan değer yargılarıyla alakalıdır. Ayrıca duygusal öğe ile davranışsal öğe arasında tutarlı bir ilişki vardır. Fakat davranışsal öğe genellikle duygusal ögenin bir sonucu olarak meydana gelmekte ve gerçekleştirilen davranış duygusal ögenin somutluk kazanmasının sonucu ortaya çıkmaktadır. Davranışsal öğe sergilenmediği takdirde bireyin sahip olduğu tutum sadece duygusal öğe aşamasında kalmaktadır. Bu sebeple duygusal öğe ile davranışsal öğe arasında sebep sonuç ilişkisi olduğu söylenebilir (İnceoğlu, 2010).

Tutumların duygusal ögesi, bireyin tutum ile ilgili durum ya da nesnelere karşı heyecanını içermektedir. Tutumun sürekliliğini sağlayan, tutuma yön veren ya da tercih edilmeyen tarafıdır (Erdoğan, 1999).

Davranışsal Öğe

Kişinin belirli uyaranların olduğu ortamdaki tutumuna yönelik sergilediği davranış eğilimi davranışsal ögeyi oluşturur. Bu davranış eğilimi sözselsel ifade veya diğer eylemlerden anlaşılabilir. Bu eylemler bireyin edindiği alışkanlıklar, değer ve tutum objesi ile doğrudan ilişkili olmayan tutumları ile de etkileşim halindedir. Bu sebeple, davranışsal ögeden bahsederken kuralcı ve duygusal eylemi birbiriyle karıştırmamak gerekir (Tavşancıl, 2005).

Duygusal eylemler belirli uyaranlara karşı sergilenen pozitif veya negatif eylemlerden oluşmaktadır. Normatif eylemler ise hangi davranışın doğru olduğuyla ilgili düşüncelere göre farklılık göstermektedir. Bir diğer anlamıyla tutum temeline bağlı olmayan, genelde akıl ve mantık içeren eylemlerden meydana gelmektedir (İnceoğlu, 2010).

Bir nesneye karşı olumlu tutum barındıran birey bu nesneye karşı olumlu eylem sergilemeye, ona destek vermeye, yardım etmeye ve yaklaşmaya eğilimli olacaktır. Bir nesneye olumsuz tutum barındıran birey ise, bu nesneden uzak durma, ilgi duymama, onu sorgulama ve ona zarar verme eğilimleri sergileyecektir (Hanyaloğlu, 1995).

2.6.2. Tutumun Özellikleri

Tutumlar çoğunlukla bireysel ve toplumsal değerlere bağlıdır. Kişiden kişiye değişik nitelikler barındırır (Ülgen, 1997). Bu özellikler:

Güç Derecesi

Tutumun öğeleri olan bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğelerin güçlerinin tamamı tutumun gücünü oluşturur. Bu sebeple tutumlar ve öğeler arasında güç olarak farklılıklar görülebilir (Hanyaloğlu, 1995).

Karmaşıklık

Tutumlar arasında öğelerin karmaşıklığı açısından da değişiklik gözlenmektedir. Tutumun öğeleri o tutuma karşı sadelik veya karmaşıklık içerebilir. Bir tutumun

karmaşıklığı tutumun barındırdığı öge sayısı ve çeşidine göre farklılık gösterir (Durmuş, 2006).

Diğer tutumlarla ilişki ve merkezilik

Tutumlar arasında tutumların birbiriyle olan bağları açısından değişiklik bulunmaktadır. Bunun sebebi bazı tutumların birbiriyle olan ilişkisi fazla sık olurken, bazılarının birbiriyle olan ilişkisi kopuk olduğundandır. Kimi bireylerde merkezi bir hal alan tutum daha netleşirken o bireyin diğer tutumlarını da etkiler ve genel olarak yaşamındaki pek çok eyleme ve dünya görüşüne yön vermektedir. Bu kadar merkezi bir hal alan tutuma ideoloji adı verilir (Tavşancıl, 2005).

Öğeler arası tutarlılık

Tutumlar öğeleri arasında genel olarak tutarlılık bulunur. Ayrıca, tutumların çok fazla ve kuvvetli olduğu hallerde tutarlılığın daha fazla olduğu görülmüştür. Öğeler arasındaki tutarlılık bazı tutumlarda fazla belli olmayıp, tutumların birbiriyle tutarsız olduğu da gözlenebilir. Tutumun öğelerinin kendi aralarında uyumlu olmaması, tutumda bazı değişimlere sebebiyet verebilecek bir yerleşmemişlik, tedirginlik yaratır. Bu tutarsızlık sonucunda davranışsal öge de meydana gelmeyebilir (Tavşancıl, 2005).

Tutumlar arası tutarlılık

Bireyin diğer tutumlarla arasındaki bağ ve tutarlılık tutumun önemli özelliklerindendir. Bireylerin tutumları genellikle tutarlı eğilim sergilemekle beraber bu tutarlılık, tutumların meydana gelmesi için şart değildir (Tavşancıl, 2005).

2.7. Spora Yönelik Tutum

Tutumun spora yönelik sosyal, bilişsel ve fiziksel fayda sağlaması ile beraber genç bireylerin bedensel aktivite ve spora aktif katılımı, sorumluluk, grup çalışması, liderlik, centilmenlik, sosyalleşme ve iletişim kabiliyeti gibi özellikler noktasında hem birey hem de toplum açısından öneminin büyük olduğu anlaşılmaktadır (U.S. Department of Health and Human Services, 2000). Bu nedenle özellikle küçük ve genç yaştaki bireyleri hem kötü alışkanlık ve zararlı maddelerden uzaklaştırmak, hem de

günlük yaşamlarında sosyal, bedensel ve zihinsel açıdan sağlıklı olmalarını sağlamak amacıyla erken yaşlarda kazandırılan spora yönelik olumlu tutum çok önemli bir konudur (Chung ve Phillips, 2002; Göksel ve Caz, 2016).

Bireyin fiziksel aktiviteye ve spora olan ilgisini Şentürk, (2015) yılında yapmış olduğu çalışması ile üç alt boyutta ele almıştır. Bu alt boyutlar spora ilgi duyma, sporla yaşama ve aktif spor yapma boyutlarıdır. Alt boyutlar sıklıkla, bireyin fiziksel aktivite alışkanlıklarını fiziksel aktiviteye ve spora yönelik tutumları ile ortaya koymaktadır. Aileler tarafından spora pozitif değer biçme, nesiller arasında spora yönelik tutumu artırabilir (Kaya, 2014). Bunların dışında, ailelerin spora katılmaları, geçmişte sporla ilgilenmiş olmaları, düzenli olarak televizyonda spor programlarını seyretmeleri çocukların spora olan ilgisini artırırken spora katılımını da destekleyebilir. Ailenin spor ile ilgili olması çocuğun spora katılımında, hatta sporun toplumun çoğunluğunca yapılmasında olumlu bir etkidir (Şimşek, 2005). Tabi ki bu durum toplum tarafından kabul gören, genellikle aile içi iletişimin sağlıklı ve bireylerin ailelerine olan aidiyetlerinin yüksek olduğu aileler için daha yüksek geçerliliğe sahiptir. Çünkü aile içi iletişim, çocuk ve ergenler ile ebeveynler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesinde, ergenlerin sorunlarının çözümünde hatta sorunların ortaya çıkmadan önlenmesinde, sağlıklı bir aile ortamının oluşturulması ve devam ettirilmesinde kilit bir faktör olup aileye olan aidiyeti arttırdığı söylenebilmektedir (Cüceloğlu, 2011). Bu durum da ergenlerin aile fertleri ile iletişimleri ve ailelerine olan aidiyetlerinin spora yönelik tutumları arasında ne gibi ilişkiler olduğu sorusunu gündeme getirmektedir (Yılmaz, 2016).

Çocukların ve gençlerin sportif etkinliklere katılımında ebeveynin spora yönelik bakış açısı ve spor geçmişinin olması, etkinliklerin çocuğun üzerindeki etkisine yönelik farkındalık seviyesi gibi etkenlerin belirleyici unsurlar olduğu söylenebilmektedir (Yılmaz, 2016). Ebeveynin bu etkiyi yaratabilmesi için ise aile içi iletişimin toplum tarafından kabul gören seviyede olması bir zorunluluktur (Cüceloğlu, 2011). Aile içi iletişimin zayıf olduğu ailelerde ergenin ailesine olan aidiyetin de azalacağı varsayımından hareketle bu durumun spora yönelik tutum ile ilişkisi açıklanmayı bekleyen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tüm bu bilgiler doğrultusunda araştırma, “Ergenlerin ailelerine duydukları aidiyet ile ailenin iç iletişim seviyeleri toplum tarafından kabul gören seviyelere doğru olumlu yönde arttıkça spora yönelik tutumları da duruma paralel şekilde artış gösterecek, ilgili değişkenler arasında pozitif yönde ilişkiler tespit edilecek midir?” sorusunun cevabına odaklanmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, evren ve örneklem, ölçme araçları, verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

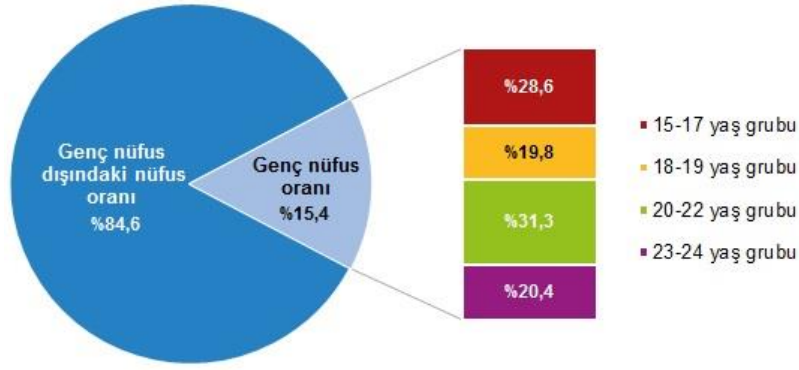
Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniğinin kullanılacağı betimsel bir durum analizi çalışmasıdır. Araştırmanın çalışma evreni, araştırmacı için en ulaşılabilir olan örnekleme ulaşılmaya çalışılacağından dolayı uygun örnekleme yöntemi (Özen ve Gül, 2007) ile belirlenmiştir.

Araştırmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar'a (2008) göre iki veya daha çok değişken arasındaki etkileşim ile gerçekleşen değişimin varlığını veya değişim derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırmalar, ilişkisel tarama modeli kullanılan araştırmalar olarak tanımlanmaktadır. Araştırma, anket yöntemi ile veri toplanmış olan nicel ve betimsel bir çalışmadır.

3.2. Araştırma Evren ve Örneklemi

Araştırma, sosyo ekonomik seviyesi çok da yüksek olmayan bir Anadolu ilimizin yaklaşık 12000 nüfuslu bir ilçesindeki ortaöğretim kurumlarında gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın evren ve örneklem büyüklüğü hesaplanması konusunda bazı istatistiksel çalışmalar yapılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun hazırlamış olduğu "İstatistiklerle Gençlik, 2020" (URL-1, 2021) isimli araştırmada Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verileri kullanılmıştır. ADNKS verilerine göre 2020 yılı sonu itibarıyla Türkiye'nin toplam nüfusu 83 milyon 614 bin 362 kişi iken 15-24 yaş grubundaki genç nüfus 12 milyon 893 bin 750 kişi olarak tespit edilmiştir (Şekil 3.1). Verilere göre genç nüfus, toplam nüfusun %15.4'ünü oluşturmuş, bu oranın ise %51.3'ünü erkek nüfus, %48.7'sini ise kadın nüfus oluşturmuştur. Aynı araştırmada genç nüfus yaş grubuna göre incelendiğinde; 2020 yılında genç nüfusun %28.6'sının 15-17 yaş grubunda, %19.8'inin 18-19 yaş grubunda, %31.3'ünün 20-22 ve %20.4'ünün ise 23-24 yaş grubunda yer aldığı tespit edilmiştir (URL-1, 2021).

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, İstatistiklerle Gençlik 2020 (URL-1, 2021).

Şekil 3. 1. Yaş grubuna göre genç nüfus oranı, 2020

Karasar (2007) bilimsel araştırmalar için evrenin tanımını “Araştırma sonuçlarını genellenmek istendiği elemanlar bütünü” şeklinde yapmaktadır ve iki farklı evrenden bahsetmektedir; genel evren ve çalışma evreni. Genel evren, ulaşılması güç olan nispeten daha soyut kalan evren, ki örnekleme uygun yapıldığında genellenebilen evrendir. Çalışma evreni ise genel evrene ulaşamadığı noktada genel evrenin özelliklerini taşıdığı varsayılan, daha küçük çapta ve ulaşılabilir olan somut evrendir (Karasar, 2007).

Araştırmaya, veri toplanması planlanan okullarda öğrenim görmekte olan 301 öğrencinin tamamı katılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın genel evrenini ilgili ilçenin ortaöğretim çağındaki olan tüm ergenleri oluştururken çalışma evrenini ise ilgili okullarda öğrenimlerine devam eden ergenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise velilerinin izni ile çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen tüm öğrenciler oluşturmuştur.

Yapılan araştırmaya ev sahipliği yapan ilin genç nüfus oranı 14.1 - 16.0 arası olarak tespit edildiği için lise çağındaki olan 15-18 yaş aralığındaki nüfusun yaklaşık olarak 682 olduğu hesaplanmıştır ve bu sayı genel evren olarak kaydedilmiştir. İlçede bulunan üç ortaöğretim kurumunda eğitimlerine devam eden 301 öğrenci ise çalışma evrenini oluşturmuştur.

Çalışma evrenine ait veriler Tablo 3.1’de sunulmuştur. Araştırmanın çalışma evrenine dahil olan öğrencilerden 18 tanesine ulaşamamış, 76 tanesi çalışmaya

gönüllü olmak istememiş, 21 tanesinden sağlıklı veri alınamamış, 186 öğrenciden ise işlenebilecek sağlıklı veriler elde edilmiş ve 186 sayısı çalışmanın örneklem büyüklüğü olarak kaydedilmiştir.

Tablo 3.1. Evren ve örnekleme ait veriler

Genel evren	~682
Çalışma evreni	301
Çalışmaya dahil olmayanlar	18
Çalışmaya dahil olanlar	283
Çalışmaya gönüllü olmak istemeyenler	76
Sağlıklı veri alınamayanlar	21
Sağlıklı veri alınanlar (Örneklem)	186

Cohen ve diğerlerine (2013) göre 186 kişilik bu örneklem evreni temsil etmek için uygundur. Çalışmanın beklenen etki büyüklüğü ise G-Power programı kullanılarak hesaplanmış, ulaşılmak istenen tüm örneklem sayısı olan 186 kişilik grupta $p > .05$ düzeyinde 0.95 güç oranına sahip bir yapıda kritik t değeri 1.653 seviyesinde, etki büyüklüğü ise $|p| = .2355$ tespit edilmiş ve Cohen'e (1992) göre orta seviyeye daha yakın bir etki göstereceği öngörüsünde bulunulmuştur. Cohen (1992), etki büyüklüklerini; küçük, orta ve büyük olmak üzere üç sınıfa ayırmış, küçük bir etki 0.10, orta bir etki 0.30 ve büyük bir etki ise 0.50 değeri olarak ifade etmiştir.

Çalışmanın örnekleme, Cohen ve diğerlerinin (2002) farklı evren büyüklüklerinde örneklem sayısını tespit etmek için yaptıkları çalışmaya göre $p < .05$ düzeyinde hesaplanmıştır. Bu bağlamda ulaşılabilen tüm katılımcıların, literatürde bahsedilen (Büyüköztürk ve diğ., 2017) basit seçkisiz örneklemeleri için gereken örneklem büyüklüğünü sağladığı sayıya kadar veri toplama süreci devam etmiştir.

Araştırmanın örnekleminin demografik özelliklerine ilişkin değişkenler, grupların sıklıklarını gösterecek şekilde Tablo 3.2'de sunulmuştur. Bu doğrultuda erkek katılımcılar 65 (%34.9), kadın katılımcılar ise 121 (%65.1) kişi olarak belirlenmiş, sınıf seviyeleri açısından sıklıklara bakıldığında zaman benzer ortalamalar ile çalışmaya katılım gösterildiği görülmüştür.

Tablo 3.2. Örneklem grubunun demografik özellikleri

Değişken	Grup	N	%
Sınıflar	9.sınıf	50	26.9
	10.sınıf	49	26.3
	11.sınıf	46	24.7
	12.sınıf	41	22.0
Cinsiyet	Erkek	65	34.9
	Kadın	121	65.1
Ailedeki Çocuk Sayısı	1 çocuk	3	1.6
	2 çocuk	61	32.8
	3 çocuk	72	38.7
	4 çocuk	36	19.4
	5 ve üzeri çocuk	14	7.5
Kardeş sırası	1.çocuk	64	34.4
	2.çocuk	63	33.9
	3.çocuk	42	22.6
	4 ve üzeri sıradaki çocuk	17	9.1
Kardeşlik gruplaması	Tek çocuk	3	1.6
	En büyük çocuk	61	32.8
	Ortanca çocuk	54	29.0
	En küçük çocuk	68	36.6
Toplam		186	100.0

Tablo 3.2’de sunulan örneklem grubunun diğer demografik özelliklerine göre sıklıkla 3 çocuklu ailelerin çocuklarının katıldığı çalışmada (72, %38.7), tek çocuklu ailelerin sayısı sadece 3 (%1.6) olarak tespit edilmiştir. Kardeş sırası olarak birinci olanların oranı %34.4 (64), ikinci olanların oranı ise %33.9 (63) olarak tespit edilmiştir. Ailenin en büyük çocuğu olduğunu ifade eden 61 (%32.8) ergenlerin yanı sıra ortanca çocuklardan bir tanesi olduğunu belirtenlerin sayısı 54 (%29.0), ailenin en küçük çocuğu olduğunu belirtenlerin sayısı ise 68 (%36.6) olarak tespit edilmiştir.

Ergenlerin ebeveynlerinin demografik özelliklerinden eğitim ve mesleki durumları merak edilmiş ve bu durumlara yönelik sorular yöneltilmiştir. Ergenlerin annelerinin eğitim durumlarına bakıldığında en fazla oranın 94 (50.5) kişi ile ilkökul

mezunlarında olduğu, babalarda da benzer şekilde yine ilkokul mezunu olanların oranı (72; %38.7) diğer mezunlardan fazla bulunmuştur. Annelerde ev hanımlarının oranı yüksek iken (%57.0) babalarda ise sürekli bir işte çalışanların oranının (%57.5) en yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3.3).

Tablo 3.3. Örneklem grubunun ebeveynlerine ait demografik özellikler

Değişken	Grup	N	%
Anne eğitim durumu	Okuryazar değil	11	5.9
	İlkokul	94	50.5
	Ortaokul	56	30.1
	Lise	24	12.9
	Üniversite	1	.5
Anne meslek bilgisi	Ev hanımı	106	57.0
	Sürekli bir işte çalışıyor	80	43.0
Baba eğitim durumu	İlkokul	72	38.7
	Ortaokul	62	33.3
	Lise	45	24.2
	Üniversite	7	3.8
Baba meslek bilgisi	Çalışmıyor	26	14.0
	Sürekli iş	107	57.5
	Kendi işi	34	18.3
	Emekli	19	10.2
Toplam		186	100.0

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan öğrencilere yönelik veri toplama araçları, aile aidiyet ölçeği, aile değerlendirme ölçeği ve çeşitli demografik bilgilerinin öğrenilmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

3.3.1. Aile Aidiyet Ölçeği

Mavili ve diğerleri (2014) tarafından Konya ilinde farklı üniversitelerde eğitim alan 1579 üniversite öğrenci grubunda aile aidiyetini ortaya koyduğu düşünülen beşli likert tipinde 17 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur. Kendilik aidiyeti ve aile aidiyeti

alt boyutundan oluşan ölçeğin maddelerinden 13 tanesi olumlu iken 4 tanesi olumsuzdur. Orijinal çalışmada Cronbach-Alfa iç tutarlılık katsayısı .86 olarak hesaplanmış, bu araştırmada da benzer olarak aynı değerin .856 olduğu tespit edilmiş ve bu ölçekten elde edilen verilerin yüksek güvenilirliğe (Alpar, 2010) sahip olduğu belirlenmiştir. Alpar (2010), Cronbach Alfa katsayısı 0.80-1.00 arasında ise ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu; 0.60-0.79 arasında oldukça güvenilir olduğunu; 0.40-0.59 arasında düşük güvenilirliğe sahip olduğunu; 0.00-0.39 arasında ise güvenilir olmadığını belirtmiştir. Veri toplama aracının kullanım izni için ölçek sahibi araştırmacıya e-posta yoluyla ulaşılmış ve gerekli izin alınmıştır.

3.3.2. Aile Değerlendirme Ölçeği

Epstein ve diğerleri (1983) tarafından aile fonksiyonlarını ölçmek amacı ile sağlıklı ve sağlıklı olmak üzere iki boyutta geliştirilmiştir. Ölçek problem çözme, iletişim, roller, duygusal tepki verebilme, duygusal katılım, davranış kontrolü ve genel işlevler olmak üzere 7 alt boyut ve 60 madde içermektedir. Ölçek, aile üyelerinin kendi aileleriyle ilgili algılarını değerlendirmektedir. On iki yaş üzerindeki tüm aile bireylerine uygulanabilen bu ölçekte puanlar 1.00 (sağlıklı) ile 4.00 (sağlıksız) arasında değişmektedir (9). Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Bulut (10) tarafından yapılmış, Cronbach-Alfa iç tutarlılık katsayısı .81 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada ise aynı değer .926 olarak belirlenmiş ve bu ölçekten elde edilen verilerin yüksek güvenilirliğe (Alpar, 2010) sahip olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin araştırmada kullanım izni yazardan e-posta yoluyla alınmıştır.

3.3.3. Spora Yönelik Tutum Ölçeği

Çalışmada ayrıca katılımcıların spora yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Şentürk (2015) tarafından geliştirilen “Spora Yönelik Tutum Ölçeği” (SYTÖ) kullanılmıştır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 25 ve maksimum puan 125’tir. Puanın yüksekliği, spora yönelik tutumun yüksekliğine işaret eder. Ölçekteki tüm maddeler olumlu puanlanırken, hiçbir maddenin puanlamasında tersine çevirme uygulaması yapılmamıştır. Güvenirlik ve geçerliği sağlanmış ($\alpha=0.89$) Spora Yönelik Tutum Ölçeği (SYTÖ) 25 maddeden oluşturulmuş, maddeler içerik bakımından incelendiğinde ise birinci faktörün “spora ilgi duyma”, ikinci faktörün “sporla yaşama”

ve üçüncü faktörün ise “aktif spor yapma” şeklinde gruplandırılabilceğı belirlenmiştir. Araştırmada Cronbach alfa (α) değerinin .915 olduğı belirlenmiş ve bu ölçekten elde edilen verilerin yüksek güvenirlğe (Alpar, 2010) sahip olduğı tespit edilmiştir. Veri toplama aracının kullanım izni bireysel başvuru neticesinde yazılı olarak alınmıştır.

3.3.4. Kişisel Bilgi Formu

Çalışmanın örneklemlerine ilişkin demografik özelliklerin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda gönüllülerin sırasıyla cinsiyet, sınıf, ailedeki çocuk sayısı, kardeşler arasındaki sıra, anne ve baba meslekleri ile anne ve baba eğitim durumları değişkenlerini cevaplamaları istenmiştir. Kişisel bilgi formunda ayrıca ergenlerin zorunlu ve gönüllü olarak gerçekleştirdikleri fiziksel aktivite sıklıklarını tespit edebilmek amacıyla iki açıklayıcı soruya yer verilmiştir. Bu sorular;

- Günlük rutininizde (okula gitmek, markete gitmek, vb.) yapmak zorunda olduğunuz fiziksel aktiviteler (hafif tempolu yürüyüş, bisiklete binme, merdiven çıkma, vb.) toplam yaklaşık kaç dakikanızı almaktadır? (en düşük cevap 5 dk; en yüksek cevap 60 dk ve üzeri)
- Haftanın kaç günü ve günde yaklaşık kaç saatinizi gönüllü olarak yoğun fiziksel aktivitelere (Koşu, sıçrama, ip atlama, vb. etkinliklerin yapıldığı antrenman, egzersiz, müsabaka vb.) ayırmaktasınız? (En düşük cevap 0 gün, 0 dk; en yüksek cevap 5 gün ve üzeri, 120 dk ve üzeri)

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırma için Millî Eğitim Bakanlığı’ndan alınan izinler doğrultusunda lise öğrencilerinden veri toplama süreci, veri toplama araçlarının basılı ve elektronik ortamda hazırlanması ile başlamıştır. Hazırlanan basılı araçlar, pandemi döneminin elverdiği ölçüde yapılmaya çalışılmış fakat toplanan verinin büyük bir çoğunluğu elektronik anketler ile elde edilmiştir. Araştırmaya, rehberlik servisinden edinilen bilgi ile aile bütünlüğü tam olan, çekirdek aile yapısına sahip (ebeveynleri ile aynı evde yaşayan) ve velisinin onayladığı tüm ortaöğretim öğrencilerin katılmasına çalışılmış, aile bütünlüğü tam olmayan (vefat, boşanma, vb.) veya velisinin onaylamadığı hiçbir

öğrenci bu sürece dahil edilmemiştir. Bu durumda olan öğrencilerin dışlanma hissine kapılmaması için araştırma, ilgili öğrencilerin farketmeyeceği biçimde rehber öğretmen kontrolünde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmacının kendi okulunda çalışmayı yapmasının tarafsızlık ve öğrencilerin çalışmaya katılamama özgürlüklerini sınırlayacak olmasından dolayı çalışmanın tüm veri toplama aşamalarını, iki okulda da görevli olan rehber öğretmen gönüllü olarak yürütmüştür. Yüzyüze ve elektronik anket yöntemlerinin uygulanacağı bu araştırmada verilerin toplanmasına, gönüllü öğrencilerin velilerinden onay ve izin alınarak başlanmıştır.

Okula gelen öğrencilerin velilerinin bir kısmına basılı onam formları ulaştırılmıştır. Yüzyüze yapılan anketlerde, öğrencilere dağıtılan veli onam formlarında öğrencinin çalışmaya katılması onaylanmış olan öğrenciler anketleri doldurmuşlardır. Veriler formda kısıtlamaların yumuşadığı tarihlerde ilgili okulların dersliklerinde, günlük eğitim süreci tamamlandıktan sonra son ders saatinin bitimi ile başlayacak olan 10'ar dakikalık süreler içerisinde grup halinde toplanmıştır.

Okula gelemeyen öğrencilerin velilerine ise rehber öğretmenler kanalı ile elektronik anketler (<https://forms.gle/Bk5Yvq9SxU9qS1rP7>) ulaştırılmış, veri toplama süresi olan 15 gün boyunca velilerin uygun görmesi ile yeterli örneklem sayısına ulaşılmaya çalışılmıştır.

Velilerin uygun görmesi ile ulaşılabilen 283 öğrenciden toplanan verilerden 186 tanesi çalışmaya dâhil edilebilecek eksiksiz ve sağlıklı verilerden oluşmuştur.

3.5. İstatistiksel Analiz

Çalışmadan elde edilen verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 22 programı kullanılmış, verilere sırasıyla sıklık, normallik, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans ve korelasyon analizleri yapılmıştır. Öncelikli olarak örneklem grubunun demografik özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan sıklık analizinin sonuçları örneklem demografik özellikleri isimli bölümde verilmiş, değerler Tablo 3.2 ve Tablo 3.3'te sunulmuştur.

Verilere uygulanacak olan bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans ve korelasyon analizleri için gerekli olan verilerin normalliklerinin öğrenilmesi için verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış, tüm verilerin 1.5 ve -1.5 aralığında oldukları tespit edilmiştir. Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre -1.5 ve 1.5 arasında olan değerlerde verilerin normal dağıldığı söylenebilmektedir.

Normal dağıldığı anlaşılan verilere parametrik testlerin yapılmasına karar verilmiş, bu doğrultuda elde edilen verilerin örneklem gruplarının demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için öncelikle bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizleri uygulanmıştır. Karşılaştırma analizlerine tüm demografik özelliklere göre ölçekler ve alt boyutlardan alınan puanların ortalamaları dahil edilmiştir.

Örneklem gruplarından elde edilen verilerin arasındaki ilişkilere de korelasyon analizleri yapılmıştır. İlişki analizine aile değerlendirme, aidiyet ve spora yönelik tutum ölçeği ile tüm ölçeklerin altboyutları, ayrıca kişisel bilgi formunda yer alan sınıf düzeyi, ailedeki çocuk sayısı, kardeş sırası, fiziksel aktivite sıklıkları vb. veriler dahil edilmiştir.

3.6. Etik Onay

Bu araştırmanın uygulanabilirliği, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından değerlendirilmiş, ilgili Kurul'un 13.04.2020 tarih ve 48 sayılı kararı (Ek.1) ile bilimsel araştırmalar etiği açısından sakıncalı bulunmamıştır.

3.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, 2019 yılının sonlarına doğru başlayarak tez yazım süresince devam eden küresel salgın nedeniyle araştırmacı tarafından sınırlandırılmak durumunda kalmıştır. Bu doğrultuda ulusal düzeyde bir evrene sahip olması planlanan araştırma, yerel boyutta ele alınmıştır. Nüfusu yaklaşık 12000 seviyesinde olan bir Anadolu ilçesinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği yapan araştırmacı, ilgili süreçte uygulanan seyahat kısıtlamaları nedeniyle araştırmayı ilçe sınırları içerisinde yürütmüştür.

Pandemi kurallarına uyularak yüzyüze ulaşılabilen ergenlere basılı anketler ile ulaşılamayan ergenlere ise elektronik anketler uygulanmıştır. Bu doğrultuda araştırma, ergenler kişisel bilgi formuna ve ölçeklere vermiş oldukları yanıtlar ile araştırmanın konusu ile ilgili ulaşılabilen kaynakların sağladığı veriler ile sınırlandırılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmadan elde edilen verilere yapılan istatistiksel analizlerin sonuçlarına katılımcıların bulgularını yansıtacak şekilde yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Örneklem grubunun fiziksel aktivite sıklıkları

	Ergenler (N=186)			
	Min.	Maks.	Ort.	St.S.
Günlük zorunlu fiziksel aktivite sıklığı (dk)	5	60	19.76	14.862
Haftalık gönüllü fiziksel aktivite sıklığı (gün)	0	5	1.96	1.345
Günlük gönüllü fiziksel aktivite sıklığı (dk)	0	120	39.03	25.065
Haftalık gönüllü fiziksel aktivite sıklığı (dk)	0	360	88.87	81.720

Örneklem grubunun fiziksel aktivite sıklıkları Tablo 4.1’de sunulmuştur. Ergenlerin günlük zorunlu fiziksel aktivite sıklıkları ortalama 18.76 dakika, haftalık gönüllü fiziksel aktivite sıklıkları ortalama 1.96 gün, haftanın en az bir günü günlük gönüllü fiziksel aktivite sıklığı 39.03 dakika ve haftalık gönüllü fiziksel aktivite sıklığı toplam 88.87 dakika olarak bulunmuştur.

Çalışmaya katılan gönüllü öğrencilerin ölçekler ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Öğrencilerin ölçekler ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları

Ölçek	Alt boyut	Ergenler (N=186)			
		Min.	Maks.	Ort.	St.S.
Aile Aidiyet		1.65	5.00	4.1850	.61200
	Kendilik (Aileye) aidiyeti	1.58	5.00	4.4346	.66139
	Ailenin aidiyeti	1.00	5.00	3.5860	.74487
Aile Değerlendirme		1.61	3.76	3.0169	.41919
	Problem çözme	1.00	4.00	3.3611	.55802
	İletişim	1.22	4.00	2.9910	.56666
	Roller	1.45	3.91	2.9570	.49678
	Duygusal tepki verebilme	1.00	4.00	3.0054	.69423
	Gereken ilgiyi gösterme	1.43	3.43	2.5315	.38526

Tablo 4.2. Öğrencilerin ölçekler ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları (Devam)

	Davranış kontrolü	2.00	3.63	2.8992	.36864
	Genel işlevler	1.25	4.00	3.2863	.60991
Spora Yönelik Tutum		1.36	4.96	3.4918	.79737
	Spora ilgi duyma	1.23	5.00	3.6158	.82491
	Sporla yaşama	1.00	5.00	3.4633	.85705
	Aktif spor yapma	1.00	5.00	3.2518	.95314

* $p < .05$

Çalışmaya katılan ergenlerin aile aidiyet ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları $4.18 \pm .61$, aile değerlendirme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları $3.02 \pm .42$ ve spora yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ise $3.49 \pm .80$ olduğu tespit edilmiştir. Diğer altboyutların ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 5'te ayrıca sunulmuştur. Tüm bu değerler, ulusal ve uluslararası alan yazınında tespit edilen araştırmaların sonuçlarıyla tartışma bölümünde karşılaştırılmıştır.

4.1. Aile Aidiyetine İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışmaya gönüllü olarak katılan 186 adet ergenden elde edilen aile aidiyetine ilişkin verilerin analizi sonucu oluşturulan bulgulara Tablo 4.3'te yer verilmiştir.

Tablo 4.3. Ergenlerin aile aidiyetleri ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiler

		ZFAS	GFAS	SYT	SİD	SY	ASY
Aile aidiyeti ölçeği	r	.111	.046	.087	.101	.062	.057
	p	.131	.537	.239	.170	.400	.441
Kendilik (aileye) aidiyeti	r	.104	.061	.086	.091	.069	.067
	p	.160	.411	.244	.217	.348	.367
Ailenin aidiyeti	r	.090	-.002	.059	.089	.026	.017
	p	.222	.980	.421	.228	.725	.819

* $p < .05$

Ergenlerin aile aidiyetleri ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiler incelendiğinde sıklıkla pozitif yönde fakat istatistiksel olarak anlamlı olmayan ilişkiler tespit edilmiştir.

4.2. Aile Değerlendirmesine İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışmaya gönüllü olarak katılan 186 adet lise öğrencisinden elde edilen aile içi iletişim verilerinin analizi sonucu oluşturulan bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.4. Aile değerlendirmeleri ile spora yönelik tutumlar arasındaki ilişkiler

		ZFAS	GFAS	SYT	SİD	SY	ASY
Aile değerlendirme ölçeği	r	.144	.123	.109	.091	.125	.097
	p	.049*	.094	.140	.219	.090	.188
Problem çözme	r	.150	.141	.154	.142	.160	.127
	p	.042*	.056	.036*	.054	.029*	.085
Aile içi iletişim	r	.147	.112	.017	.010	.056	-.009
	p	.045*	.129	.815	.894	.446	.907
Roller	r	.107	.087	.130	.111	.141	.120
	p	.145	.236	.076	.133	.055	.103
Duygusal tepki verebilme	r	.129	.129	.085	.068	.085	.092
	p	.079	.080	.251	.360	.249	.211
Gereken ilgiyi gösterme	r	.006	-.114	-.064	-.073	-.013	-.075
	p	.938	.121	.385	.322	.864	.308
Davranış kontrolü	r	.042	.076	.038	.052	.021	.016
	p	.566	.301	.607	.479	.780	.829
Genel işlevler	r	.142	.147	.148	.119	.152	.155
	p	.054	.045*	.044*	.105	.039*	.035*

* $p < .05$

Aileleri hakkında daha sağlıklı görüşler bildiren ergenlerin, zorunlu fiziksel aktivite sıklıklarının da dakika cinsinden daha yüksek olduğu ve bu iki değişkenin aralarında olumlu ve anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.4). Aile içinde problemlerin sağlıklı çözüldüğünü düşünen ergenlerin, bu durumla ilişkili olarak zorunlu fiziksel aktivite sıklıkları, spora yönelik tutumları ve sporla yaşama

boyutlarında artışlar tespit edilmiştir. Aile içi iletişim arttıkça zorunlu fiziksel aktivite sıklığında da artış olduğu belirlenmiştir. Ailenin genel işlevlerinin sağlıklı olduğunu düşünen ergenlerin, gönüllü fiziksel aktivite sıklıkları ve spora yönelik tutumlarının da ilişkilki olarak yüksek seviyelerde oldukları tespit edilmiştir.

4.3. Spora Yönelik Tutum ve Fiziksel Aktivite Sıklıklarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde ergenlerin spora yönelik tutumları ile fiziksel aktivite sıklıklarının demografik özelliklerine göre karşılaştırıldığı tablolara ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.5'te öğrencilerin cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumları karşılaştırması yapılmıştır. Erkeklerin kızlara oranla spora yönelik tutumları ve bu ölçeğin alt boyutlarında daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu, bu durumlarında istatistiksel anlamda $p<.05$ düzeyinde anlamlı farklılıkları ortaya çıkardığı belirlenmiştir.

Tablo 4.5. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumları karşılaştırması

	Grup	N	Ort.	St.Spm.	df	t	p
Spora Yönelik Tutum	Erkek	65	3.6905	.77396	184	2.526	.012*
	Kadın	121	3.3851	.79238			
Spora ilgi duyma	Erkek	65	3.8000	.82779	184	2.257	.025*
	Kadın	121	3.5168	.80954			
Sporla yaşama	Erkek	65	3.6359	.79598	184	2.030	.044*
	Kadın	121	3.3705	.87731			
Aktif spor yapma	Erkek	65	3.5077	.90448	184	2.730	.007*
	Kadın	121	3.1143	.95380			

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre fiziksel aktivite sıklıkları karşılaştırması bulguları Tablo 4.6'da sunulmuştur. Tabloya göre erkeklerin kadınlara oranla hem zorunlu hem de gönüllü yapılan fiziksel aktivitelere daha fazla süre ayırdıkları ve bu durumların da istatistiksel anlamda $p<.05$ düzeyinde anlamlı farklılıkları ortaya çıkardığı belirlenmiştir.

Tablo 4.6. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre fiziksel aktivite sıklıkları karşılaştırması

<i>*p<.05</i>	Grup	N	Ort.	St.Spm.	df	t	p
Zorunlu Fiziksel Aktivite	Erkek	65	23.15	16.549	184	2.311	.022*
Sıklığı (dk/gün)	Kadın	121	17.93	13.596			
Gönüllü Fiziksel Aktivite	Erkek	65	119.08	95.307	184	3.829	.000*
Sıklığı (dk/hft)	Kadın	121	72.64	68.493			

Öğrencilerin sınıf düzeylerinin, fiziksel aktivite sıklıkları ve spora yönelik tutumları ile aralarında ilişki olup olmadığı korelasyon analizi ile test edilmiştir.

Tablo 4.7. Öğrencilerin sınıfları ile fiziksel aktivite ve spor tutumları ilişkileri

		ZFAS	GFAS	SYT	SİD	SY	ASY
Sınıf düzeyi	r	.113	.098	.038	.023	.053	.044
	p	.125	.182	.603	.760	.470	.554

*p<.05

Tablo 4.7’de sunulan bulgulara göre öğrencilerin sınıf düzeyleri ile ilgili değişkenler arasında istatistiksel anlamda bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Tablo 4.8. Ailedeki çocuk ve kardeş sırası ile spor tutumları ilişkileri

		ZFAS	GFAS	SYT	SİD	SY	ASY
Ailedeki çocuk sayısı	r	.422	.710	.902	.774	.772	-.093
	p	.000*	.000*	.000*	.000*	.000*	.209
Kardeşler arası sıra	r	-.006	-.050	-.042	-.034	.002	-.084
	p	.931	.495	.568	.641	.981	.254

*p<.05

Ailedeki çocuk sayısı ile öğrencilerin kardeşleri arasındaki sıralamaları değişkenlerinin fiziksel aktivite sıklıkları ve spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiler Tablo 4.8’de sunulmuştur. Tabloda sunulan sonuçlara göre ailedeki çocuk sayısı arttıkça ergenlerin zorunlu ve gönüllü fiziksel aktivite sıklıkları ile spora yönelik tutumlarında pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Aynı zamanda spora ilgi duyma ve sporla yaşama boyutlarında da benzer ilişkiler bulunmuştur.

Tablo 4.9. Öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim seviyeleri ile spor tutumları ilişkileri

		ZFAS	GFAS	SYT	SİD	SY	ASY
Anne eğitim seviyesi	r	.175	.051	.113	.102	.100	.112
	p	.017*	.492	.125	.164	.176	.127
Baba eğitim seviyesi	r	-.045	.017	.069	.022	.131	.081
	p	.546	.819	.349	.762	.074	.272

*p<.05

Tablo 4.9’da öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim seviyeleri ile spor tutumları ilişkisinin tespiti için yapılan korelasyon analizinin sonuçları sunulmuştur. Analizin sonuçlarına göre anne eğitim seviyesi yükseldikçe öğrencilerin zorunlu fiziksel aktivitelere ayırdıkları sürelerin de arttığı tespit edilmiş ve bu durumun istatistiksel anlamda olumlu ilişkiler yarattığı belirlenmiştir.

Tablo 4.10. Öğrencilerin baba mesleklerine göre fiziksel aktivite karşılaştırması

	#	Grup	N	Ort.	St.Spm.	df	F	p	tukey
ZFAS (dk/gün)	1	Çalışmıyor	26	19.62	15.357	3	.408	.747	---
	2	Sürekli iş	107	19.63	14.629				
	3	Kendi işi	34	21.76	15.854				
	4	Emekli	19	17.11	14.368				
GFAS (dk/hft)	1	Çalışmıyor	26	100.38	84.403	3	2.824	.040*	2-4
	2	Sürekli iş	107	97.85	90.126				
	3	Kendi işi	34	76.76	57.773				
	4	Emekli	19	44.21	41.675				

*p<.05

Tablo 4.10’da öğrencilerin baba mesleklerine göre fiziksel aktivite sıklıkları karşılaştırmasının sonuçları sunulmuştur. Analizin sonuçlarına göre baba meslekleri arasında emekli babalar ile sürekli bir işi olan babaların ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Emekli olan babaların çocukları hem zorunlu hem de gönüllü fiziksel aktivitelere daha düşük süre ortalamaları ile katılım göstermektedir.

Tablo 4.11. Öğrencilerin baba mesleklerine göre spora yönelik tutum karşılaştırması

	#	Grup	N	Ort.	St.Spm.	df	F	p	tukey
Spora	1	Çalışmıyor	26	3.5169	.79478	3	1.938	.125	---
Yönelik	2	Sürekli iş	107	3.5417	.82024				
Tutum	3	Kendi işi	34	3.5471	.71735				
	4	Emekli	19	3.0779	.74135				
Spora ilgi	1	Çalışmıyor	26	3.6893	.77214	3	1.581	.196	---
duyma	2	Sürekli iş	107	3.6456	.85943				
	3	Kendi işi	34	3.6810	.75704				
	4	Emekli	19	3.2308	.76666				
Sporla	1	Çalışmıyor	26	3.3718	.83308	3	1.539	.206	---
yaşama	2	Sürekli iş	107	3.5125	.86593				
	3	Kendi işi	34	3.5784	.81777				
	4	Emekli	19	3.1053	.86996				
Aktif spor	1	Çalışmıyor	26	3.2885	1.13388	3	2.398	.044*	2-4
yapma	2	Sürekli iş	107	3.3458	.93603				
	3	Kendi işi	34	3.2255	.79443				
	4	Emekli	19	2.7193	.93797				

*p<.05

Tablo 4.11’de öğrencilerin baba mesleklerine göre spora yönelik tutumları karşılaştırmasının sonuçları sunulmuştur. Analizin sonuçlarına göre aktif spor yapma boyutunda baba meslekleri arasında emekli babalar ile sürekli bir işi olan babaların ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Emekli olan babaların çocukları tüm alt boyutlarda daha düşük ortalamalara sahiptir.

Tablo 4.12. Öğrencilerin anne mesleklerine göre fiziksel aktivite karşılaştırması

	Grup	N	Ort.	St.Spm.	df	t	p
ZFAS (dk/gün)	Ev hanımı	106	19.67	15.154	184	-.093	.926
	Çalışan	80	19.88	14.561			
GFAS (dk/hft)	Ev hanımı	106	82.92	65.799	184	-1.143	.254
	Çalışan	80	96.75	98.864			

*p<.05

Öğrencilerin anne mesleklerine göre fiziksel aktivite sıklıkları karşılaştırmasında herhangi bir farklılık olmadığı Tablo 4.12’de sunulmuştur.

Tablo 4.13. Öğrencilerin anne mesleklerine göre spora yönelik tutum karşılaştırması

	Grup	N	Ort.	St.Spm.	df	t	p
Spora Yönelik Tutum	Ev hanımı	106	3.4374	.75973	184	-1.073	.285
	Çalışan	80	3.5640	.84409			
Spora ilgi duyma	Ev hanımı	106	3.5631	.79698	184	-1.002	.318
	Çalışan	80	3.6856	.86061			
Sporla yaşama	Ev hanımı	106	3.4277	.80869	184	-.651	.516
	Çalışan	80	3.5104	.92029			
Aktif spor yapma	Ev hanımı	106	3.1745	.92821	184	-1.275	.204
	Çalışan	80	3.3542	.98168			

* $p < .05$

Öğrencilerin anne mesleklerine göre spora yönelik tutumları karşılaştırmasında herhangi bir farklılık olmadığı Tablo 4.13’te sunulmuştur.

Tablo 4.14. Fiziksel aktivite sıklıkları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiler

		SYT	SİD	SY	ASY
ZFAS	r	.547	.560	.484	.422
	p	.000*	.000*	.000*	.000*
GFAS	r	.632	.518	.581	.710
	p	.000*	.000*	.000*	.000*

Ergenlerin fiziksel aktivite sıklıkları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkilere değinilen Tablo 4.14’e göre tüm değişkenler arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilere rastlandığı tespit edilmiştir.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar, ulusal ve uluslararası literatürden ilgili çalışmalar ile karşılaştırılacak ve tartışılacaktır.

Araştırmanın ana problem cümlesine cevaben, ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerine devam eden ergenlerin, aile içi iletişimlerinin günlük zorunlu fiziksel aktivite sıklıkları ile olumlu ilişkiler gösterdiği, ailelerine olan aidiyetleri fiziksel aktivite ve spora yönelik tutumları arasında anlamlı ilişkiler bulunmadığı, spora yönelik tutumların ise aile içi problem çözebilme ve ailenin genel işlevlerini yerine getirme becerileri ile olumlu ilişkiler barındırdığı tespit edilmiştir. Görgün Baran'ın (2004) yapmış olduğu çalışmasında ebeveynlerin çocukların yanında davranışlarına daha fazla dikkat etmeleri gerekliliği önerilmektedir. Tarhan'ın (2014) Nebraska Üniversitesi'nde yapmış olduğu araştırmasında mutlu ailenin üç değişmez özelliğinden bahsediyor; birlikte yeterli ve kaliteli zaman geçiren, takdir, övgü ve onay sözcüklerini birbirlerine karşı sıklıkla kullanan ve dini ritüellerini birlikte gerçekleştiren, inançlı kişiler olduklarını tespit etmiştir (Durğun, 2016).

Yüksel'in 2019 yılında yapmış olduğu çalışmasında ailenin spora katılımı ile çocuklarının elit spora yönelmesi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Spor geçmişi bulunan ve halen düzenli fiziksel aktivite alışkanlığına sahip ebeveynlerin çocuklarını sıklıkla spor ortamlarına yönlendirdikleri, ayrıca çocuklarının milli takım seviyelerinde spor yapmaya teşvik ettikleri tespit edilmiştir. Spor ortamlarına yabancı olmayan ailelerin, çocuklarını düzenli fiziksel aktivite ve spor etkinliklerine katılmaları konusunda daha çok teşvik etmeleri de çalışmanın bir başka sonucu olarak belirtilmektedir. Ailenin spor ile olan ilişkisi, spora bakış açısı, spordan beklentileri, spor yapma nedenleri gibi konular, sahip oldukları çocuklarının da düzenli fiziksel aktivite ve egzersiz programlarına katılımlarından nasıl ve hangi amaçlarla içinde yer alacaklarına kadar belirleyici olmaktadır (Yüksel, 2019).

Portekiz'de yapılan bir araştırmada (Seabra ve diğ., 2007) spor yapan ve çocuklarını da sporcu olmasını isteyen ailelerin, çocuklarını düzenli fiziksel aktivite ve spor etkinliklerine katılmaları konusunda daha çok teşvik ettikleri belirtilmiştir.

Yüksel'in (2019) aktardığına göre; "İngiltere'de 1990-2004 yılları arasında çocuk ve yetişkinlerin spora katılımları üzerine yapılmış nitel araştırmaların analizinde, çocukların spora katılımında ailenin önemli faktörlerden biri olduğu tespit edilmiştir" (Allender ve diğ., 2006).

Dinç ve diğ. (2011) çocukları spor kurslarına kayıtlı 161 ebeveyn ile yaptıkları araştırmalarında, çocukların spora devam etmelerinde kendi isteklerinin önemi büyük olsa da asıl önemli sonuç, ailenin sürekli devam eden ilgisinin ve desteği ile bu sonucun oluşmasıdır.

Baxter-Jones ve Maffulli'nin 2003 yılında İngiltere'de gerçekleştirdikleri çalışmalarında 282 genç elit sporcu (8-17 yaş aralığı) ve aileleri üzerinde araştırma yapılmış, sonuç olarak çocukların spora yönelmelerinde en etkili unsurun aile olduğu tespit edilmiştir.

Bayraktar ve Sunay (2007) ise elit kadın ve erkek voleybolcular üzerinde araştırma yapmışlar, spora başlama aşamasında sporcuları teşvik eden unsurların başında beden eğitimi öğretmeni ve ailenin geldiğini tespit etmişlerdir.

Kotan ve diğerleri (2009), Sakarya'da benzer bir çalışma yürütmüşler, 10-15 yaş aralığında olan sporcu öğrencilerin spor yapmalarıyla, ebeveynlerin spora ilgisi ve spor geçmişi olan ebeveyn değişkenlerinin olumlu bir ilişki yarattığı tespit edilmiştir.

Kanada İstatistik Kurumu'nun (2013) yaptığı bir çalışmada, anne ve babalarından en az birinin spora dahil olduğu tespit edilen çocukların spor ortamlarına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir (Statistic Canada, 2013).

Ergenlerin cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumları incelendiğinde erkeklerin kadınlara göre anlamlı olarak daha yüksek seviyelerde oldukları fakat genel itibarıyla bu seviyelerin literatürde karşılaşılan örneklerden daha düşük seviyelerde oldukları tespit edilmiştir (Türkmen ve diğ., 2016; Varol ve diğ., 2017; Baskonuş, 2020; Göktaş ve Şentürk, 2019).

Aynı zamanda hem zorunlu hem de gönüllü fiziksel aktivite sıklıklarında erkeklerin kadınlara oranla daha yüksek sürelerde aktivitelere katıldıkları görülmektedir. Ulusal ve uluslararası alan yazını incelendiğinde çalışmanın sonuçları

ile benzer sonuçlara ulaşılmaktadır (Raustorp ve diğ., 2004; Savcı ve diğ., 2006; Karaca, 2000).

Ortaöğretime devam eden ergenlerin sınıf düzeylerine göre spora yönelik tutumlarının incelenmesi sonucunda herhangi bir farklılığa denk gelinmemiştir. Ulusal çalışmalarda sıklıkla sınıf düzeyinin artması ile spora yönelik tutumların azaldığı tespit edilmektedir.

Ergenlerin ailelerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre spora yönelik tutumlarına ilişkin yapılan analizin neticesinde istatistiksel olarak olumlu ve anlamlı ilişkilere rastlanmıştır. Aynı zamanda hem zorunlu hem de gönüllü fiziksel aktivite sıklıklarında ailedeki çocuk sayıları arttıkça ergenlerin daha yüksek sürelerde aktivitelere katıldıkları görülmektedir.

Ergenlerin kardeşleri içerisindeki sırasına göre spora yönelik tutumları ve fiziksel aktivite sıklıkları arasında herhangi bir anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır.

Ergenlerin annelerinin eğitim seviyeleri ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiş, ölçek ve alt boyutları herhangi bir ilişkiye rastlanmamıştır. Zorunlu fiziksel aktivitelere ayrılan süreler ile anne eğitim seviyesi değişkeni arasında ise pozitif yönlü anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Ortaöğrenimlerine devam eden ergenlerin babalarının eğitim seviyeleri ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiş, baba eğitim seviyesi ile spora yönelik tutumlar arasında herhangi bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Ergenlerin annelerinin mesleklerine göre spora yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar aranmıştır fakat ev hanımı ve çalışan annelerin çocukları arasında spora yönelik tutum ve alt boyutlarına göre herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Aynı şekilde fiziksel aktivite sıklıklarına göre de herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

Ergenlerin babalarının mesleklerine göre spora yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar aranmış, aktif spor yapma alt boyutunda emekli babaların çocuklarının diğer gruplara göre anlamlı bir şekilde düşük seviyelerde olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde fiziksel aktivite sıklıklarına göre de emekli babaların çocuklarının diğer

gruplara göre anlamlı bir şekilde daha az sürelerde fiziksel aktiviteye katıldıkları bulunmuştur.

Yüksel'in (2019) aktardığına göre, "çocukların yöneldiği sportif pratiklerin ailenin sosyo-ekonomik statüsü ile doğrudan ilişkili olması, çocukların spora ne şekilde katılacağından, katıldığı sporlara ve spor yapma amaçlarına kadar birçok hususta belirleyici olmaktadır". Amman (2000), Stone (1969) ve Bourdieu'nün (2015) yapmış oldukları çalışmalarında sosyo-ekonomik seviyeleri düşük ailelerin, elit spordaki yüksek ödüllerden dolayı, çocuklarının elit spora katılmalarına ya da elit düzeyde bir sporcu olmalarına sıcak baktıkları, sosyo-ekonomik seviyeleri yüksek ailelerin ise statü, itibar ya da para gibi amaçlardan ziyade, sporun özellikle çocuklarının fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimine yaptığı katkıyı göz önünde bulundurarak spora teşvik ettikleri görülmektedir (Yüksel, 2019).

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen verilerin analizinden elde edilen bulgular ele alınarak araştırmanın sonuçları, problem ve alt problemleri cevaplayacak şekilde sunulacak, bu sonuçlar neticesinde araştırmacılar ve uygulamacılara önerilerde bulunulacaktır.

6.1. Sonuçlar

Ortaöğrenimlerine devam eden ergenler üzerinde yapılan bu çalışmada aile içi iletişim ve aidiyet duygusunun, spora yönelik tutumlar ile ilişkilerine vurgu yapılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonuçlarının ailelerin spor bakışına katkı sağlaması beklenmektedir. Özellikle ailedeki çocuk sayısının, çocukların spora yönelik tutumlarını ciddi derecede artırdığı tespit edilmiştir.

Ergenlerin aile içi iletişimlerinin yükselmesi ile birlikte gün içerisinde yapmakta zorunlu oldukları fiziksel aktivitelerin de süresinde artışlar belirlenmiştir. Aynı zamanda problem çözme becerilerinde daha iyi olan ailelerin çocuklarının spora yönelik tutumlarında yüksek seviyeler gözlenmektedir. Toplumun kabul ettiği aile içi iletişimi artıran ailenin genel işlevlerinin (hoşgörü, fikir birliği, acıda ve sevinçte bir olma, vb.) görülme sıklığı arttıkça spora yönelik tutum ve fiziksel aktiviteye ayrılan sürelerin de artış gösterdiği tespit edilmiştir.

6.2. Öneriler

Çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında ailelere ve konu ile ilgili araştırmalar yapacak araştırmacılara bazı önerilerde bulunulacaktır. Bu doğrultuda ailelere, aile içi iletişim artıran aktivitelere günlük yaşamlarında daha fazla yer vermeleri önerilmektedir. Böylelikle çocuklarının daha yüksek seviyelerde fiziksel aktivite ve spor etkinliklerine katılım sergileyebilecekleri unutulmamalıdır. Ayrıca anne ve babaların fiziksel aktivite yapmaya yönlendirilmesi ve toplumun bu ihtiyaçlarını karşılayacak tesislerin çoğalması ile gelecek nesillerde spor kültürüne sahip bir toplum oluşturulabilecektir. Ebeveynleri spora teşvik edecek politikaların üretilmesi spor toplumu noktasında bir başlangıç olacaktır.

Bu alanda çalışma yapacak olan araştırmacılara ise sosyo-ekonomik seviyesi yüksek olan bir bölgede benzer çalışmaları yapmaları önerilmektedir. Pandemi nedeniyle araştırma yapılmak zorunda kalınan bölgenin sosyo-ekonomik seviyesi, sosyoloji çalışmaları ile desteklenebilir, bu çalışmanın sonuçları ile ilişkilendirilebilir. Bu çalışmada, bir Anadolu ilinin küçük bir ilçesinde ortaöğrenimlerine devam eden ergenlerin aile yapıları ile spora yönelik tutumları ele alınmıştır. Konu ile ilgilenen araştırmacılar, benzer çalışmaları Türkiye genelindeki daha fazla örneklem sayısına ulaşarak yapabilir ve tüm evrene ulaşmaya çalışabilirler.

KAYNAKLAR

- Afyon, Y. A. (1997). *Beden eğitimi ve spor tarihi*. Konya: Damla Ofset.
- Ağdemir, S. (1991). Aile ve eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 1(1).
- Akın, Y. (2004). *Gürbüz ve Yavuz Evlatlar: Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aksan, G. ve Alptekin, D. (2009). Küresel yoksulluk, yoksulluk kültürü ve toplumsal aidiyet bağlamında yoksulluğun değişen yüzü. *Uluslararası Davraz Kongresi Bildiriler Kitabı içinde (s.1769-1779)*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Alaca, F. (2011). *İki dilli olan ve olmayan öğrencilerde okul yaşam kalitesi algısı ve okula aidiyet duygusu ilişkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Alpar, R. (2010). *Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinde Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik Güvenirlik*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Alptekin, D. (2011). *Toplumsal aidiyet ve gençlik: üniversite gençliğinin aidiyeti üzerine sosyolojik bir araştırma*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Altıntaş, S. ve Öztürk, M. (2016). Ortaokul öğrencilerinin problemleri internet kullanımları ile anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 7(13), 109-128.
- Amman, MT. (2000). Spor Sosyolojisi. C. İkizler (Ed.). Sporda Sosyal Bilimler, 85-150: İstanbul: Alfa Yayınları.
- Arabacı, N., Ömeroğlu, E. (2016). Anne-baba-çocuk iletişimi değerlendirme aracının geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlilik çalışması, *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 1-19.
- Aracı, H. (1999). *Okullarda Beden Eğitimi*, Bağırhan Yayın Evi, Ankara.s13.
- Atkinson, L. R. Atkinson, C. R. Smith, E. E. Bem, J. D.,& Hoeksema-Nolen, S. (1999). *Psikolojiye Giriş*, (Y. Alogan, Çev.). Ankara: Arkadaş Yayınları. s.625

- Avşaroğlu, G. (2019). *7-11 Yaş aile eğitimi kurs programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aydemir, İ. E. (2014). *Spor Genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi: Bolu örneği*, Yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Aydın, B. (2016). *Toplumsal dışlanma ve aidiyet kısılacında bağımlı gençlik (Konya örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Aydoğdu, F., Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M. (2005). Şiddete yönelik tutumların özyeterlik, medya, şiddete yönelik inanç, arkadaş grubu ve okula bağlılık duygusu ile ilişkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 6(2), 81-97.
- Başar, G.G. (2019). *Ergenlerin aile aidiyeti ve ebeveyn ilişkileri ile ahlaki olgunluk düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi.
- Başkonuş, T. (2020). Ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kırşehir ili örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 365-376.
- Baumann, S. (1994). *Uygulamalı Spor Psikolojisi* (Çev: C. İkizler, O. A. Özcan), Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1994.
- Baxter-Jones, ADG. ve Maffulli, N. (2003). Parental influence on sport participation in elite young athletes. *The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 43, 250-55.
- Bayraktar, B. ve Sunay, H. (2007). Türkiye’de elit bayan ve erkek voleybolcuların spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, V(2), 63-72.
- Bolattekin, A. (2014). *Anne-Babanın Bağlanma Stilleri, Anne-Baba Tutumları ve Çocuklarındaki Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. İ.A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. İtir Tari).

- Bourdieu, P. (2015). Ayrım: Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi. (D. Fırat ve G. Berkurt, Çev.) Ankara: Heretik Yayınları.
- Bulut, I. (1990). *Aile Değerlendirme Ölçeği*. Ankara: Özgüzel Matbaası, 1990.
- Canlı Ö. (2019). *Öğrenilmiş Güçlülük, Aile Bütünlük Duygusu Ve Aile İçi İletişim Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, İstanbul. 2019.
- Cesur, S. ve Özkan Küyel, N. (2009). Ebeveyn tutumları ve gençlerin ahlaki muhakeme ve ahlaki yönelimleri arasındaki ilişkiler, *Psikoloji Çalışmaları*, 29, 65-91.
- Choenarom, C., Williams, R.A. ve Hagerty, B. M. (2005). The role of sense of belonging and social support on stress and depression in individuals with depression, *Archives of Psychiatric Nursing*, 19(1), 18-29.
- Chung, M., Phillips, A. (2002). The relationship between attitude toward physical education and leisure-time exercise in high school students, *The Physical Educator*, 59(3), 126-138.
- Cohen, J. A power primer. *Psychological bulletin*, 1992, 112(1): s.158.
- Cohen, L, Manion L, Morrison K. *Research methods in education*. Routledge, 2013. s.104.
- Cüceloğlu, D. *İçimizdeki Çocuk (43.Basım)*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2011.
- Çalık, N. (2015). *7. Sınıf görsel sanatlar dersinde uygulanan işbirlikli öğrenme yönteminin öğrencinin aidiyet duygusuna etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çapulcuoğlu, U. ve Gündüz, B. (2013). Öğrenci tükenmişliğini yordamada stresle başa çıkma, sınav kaygısı, akademik yetkinlik ve anne-baba tutumları, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 202-211.
- Çetinkale, E. (2006). *11. Sınıf Öğrencilerinin Denetim Odakları, Problem Çözme Ve Algılanan Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin Cinsiyet Ve*

Akademik Alan Değişkenleri Açısından İncelenmesi. S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, (Danışman: Prof. Dr. Ramazan Arı).

Demir, E. (2011). *Aile Eğitimi Programlarında Eğitimcilerin ve Annelerin Kültürel Çeşitliliğe İlişkin Görüşleri.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Demirbaş, F. Z. (2006). *Aile Bireylerine Karşı Fena Muamele.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). DEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Dere, G. ve Kılıç, E. (2016). Aidiyet perspektifinden çatışma yönetimi üzerine kuramsal bir çalışma, *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 26(2), 127-154.

Deveci, H. (2007). *Öğretmenlerin psikolojik ihtiyaçlarına ilişkin görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Dinç, ZF. Uluöz, E. ve Sevimli, D. (2011). Ailelerin çocuklarını spor ve fiziksel aktiviteye yönlendirmelerine ilişkin görüşleri. *Sport Sciences*, 6(2), 93-102.

Doğan, O. (2004). *Spor Psikolojisi Ders Kitabı*, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas.

Dokuyan, M. (2016). 12.Sınıf öğrencilerinde algılanan anne-baba tutumları ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2),1-21.

Durak Batıgün, A., Say, G. (2015). Ebeveyn-ergen ilişki niteliği ölçeğinin üniversite öğrencileri için psikometrik özellikleri, *Klinik Psikiyatri*, 18, 49-58.

Durğun, A. (2016). Aile içi problemler ve çözüm önerileri. *Mehir Aile Dergisi*, 3(1), 83-95.

Durmuş, R. (2006) *3 – 6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin kişilik özellikleri ile anne baba tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi.* Yüksek Lisans tezi, Marmara

Duru, E. (2007). Sosyal Bağlılık Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, 26, 85-94.

- Duru, E. (2015). Genel Aidiyet ölçeğinin psikometrik özellikleri: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), 37-47.
- Emanet, N. (2011). **Aile Nedir?**. Erişim adresi <http://www.yenimakale.com/ailenedir.html> (4.11.2016).
- Epstein, N. B., Baldwin, L. M., & Bishop, D. S. The McMaster Family Assessment Device. *Journal of marital and family therapy*, 1983; 9(2), 171-180.
- Epstein, N. B., Baldwin, L. M., Bishop, D. S. The McMaster Family Assessment Device. *Journal of marital and family therapy*, 1983; 9(2), 171-180.
- Erdoğan, İ. (1999). İşletme yönetiminde örgütsel davranış. İstanbul: Dönence Yayınları.
- Erkal, M. (1982) Sosyolojik Açıdan Spor. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Erkan, N. (1998).Yasam Boyu Spor. Ankara: Bağırhan Yayınevi
- Ersanlı, K. ve Koçyiğit, M. (2013). Ait Olma Ölçeği'nin psikometrik özellikleri. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 8(12). 751-764.
- Eyce, B. (1995). Tarihten Günümüze Türk Aile Yapısı. Selçuk Üniversitesi FEF Dergisi.
- Fişek K (1998).Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi. 2. Baskı, Ankara, Bağırhan Yayınları. S. 15, 34,45-49.
- Freud, S. (1989). Cinsiyet Üzerine. 5. Baskı, Çeviren: Öneş A.A., İstanbul: Say.
- Gladding, S.T. (2015). Aile terapisi tarihi, kuram ve uygulamaları. (3.Basım). (İ. Keklik ve İ. Yıldırım. Çev. Ed.). Ankara: PDR Yayınları.
- Gohla, S. (2010). Die bedeutung von sport und bewegung in der entwicklung des kindes. daten2.verwaltung.sportal.de/leichtat_link_facharbeit.doc, Erişim Tarihi: 15.02.2018
- Gökçe, B. (1976). Aile ve Aile Tipleri üzerine Bir İnceleme, Hacettepe Üniversitesi Beşeri Bilimler Dergisi. c, 8, s. 1-2, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 46,

47.

Göktaş, N., Şentürk, H. E. (2019). Spor Lisesi Öğrencilerinin Okul İklimi Algıları İle Spora Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3), 78-92.

Güenalp, A. (2007). Farklı Anne-Baba Tutumlarının Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Özgüven Duygusunun Gelişimine Etkisi. S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir Kabadayı).

Güneş, A. (2016). Tutunma çabası aidiyet (4. Baskı), İstanbul: Timaş Yayınları.

Güneş, A. (2017). Aile ile Bağlanma, Aidiyet. 6. Baskı, Ed.: Ayman A.T. İstanbul: Timaş

Güngör-Baran, A. (2004). Türkiye'de aile içi iletişim ve ilişkiler üzerine bir model denemesi. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (1), 31-42.

Gür, H. (2017). *Çocuk ve spor 2*, <http://www.sporhekimligi.com/cocuk2vespor.php> (Erişim Tarihi, 15 Mayıs 2017).

Güven, Ö. (1998). *Spor psikolojisi ders notları 1997-1998*. Gazi Üniversitesi B.E.S.Y.O. Ders Yayınları, Ankara.

Hanyaloğlu, Eda, (1995). *Okul Öncesi Kurum Öğretmenlerinin Kişilik Özellikleri ile Sahip Oldukları Anne-Babalık Tutumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Hetherington, E.M., Parke, R.D., Gauvain, M. and Locke, V.O. (2006). *Child Psychology: A Contemporary Viewpoint*. (6'th Ed.). NY: Mc Graw Hill Publication.

Hines, A. (2016). Divorce-related transitions, adolescent development, and the role of the parent-child, *Journal of Marriage and Family*, 59(2), 375-388.

Imprachim, C. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Döneminde Yaşadıkları Aile Sorunları ile Depresif Belirtiler Arasındaki İlişkide Mükemmeliyetçiliğin Aracı Rolünün İncelenmesi*. H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, (Danışman: Prof. Dr. Elif Barışkın).

- İnal, A.N. (2000). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş*, Desen Ofset Matbaacılık, Konya.
- İnceoğlu, M. (2000). *Tutum Algı İletişim*. Ankara: Verso Yayıncılık. s.5
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. Beşinci baskı. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*. (12.Basım). İstanbul: Evrim Yayınevi.s110
- Karabulut Demir, E. (2007). *Ebeveyn Tutum Ölçeği*. İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Gül Şendil).
- Karaca, A., (2000). "Ankara ilinde Çalışan Bireylerin Bedensel Etkinlik Düzeyleri", Gazi BESBD, 5(3): 11-19, 2000.
- Kavak, S. (2007). *Algılanan Aile Yakınları Destek Ölçeğinin Geliştirilmesi ve 0-8 Yaş Arası Engelli Çocuğu Olan Annelerin Yakınlarından Aldığı Desteği Algılamaları*. M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Danışman: Doç. Dr. Yıldız Güven).
- Kaya, A. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin anne babalarının çocuk yetiştirme tutumlarının kişilik özelliklerine göre değişkenliğinin incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji A.B.D. İstanbul.
- Kaya, D. (2014). *Spor Okullarına Çocuklarını Gönderen Ailelerin Beklentileri*. Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, 2014, Manisa.
- Kaya, M. (1997). Anne baba tutumlarının çocuğun kişilik ve benlik gelişimindeki rolü, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9(9), 193-204.
- Kaya, Ş. (2017). *Ergenlerde Ana-Babaya Bağlanma Örüntüsünün Benlik Saygısı ve Yalnızlık ile İlişkisi*. F. S. M. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (Danışman: Prof. Dr. İsmet Kırpınar).
- Kesici, Ş. (2005). Ortaöğretim öğrencilerinin anne-baba tutumlarının ve rehberlik ihtiyaçlarının mesleki karar verme zorluklarını yordaması, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 329-337.

- Keskin G. (2007). *Ergenlerin Ruhsal Durumları ve Ebeveyn Tutumları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. E. Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir (Danışman: Doç. Dr. Olcay Çam).
- Keskin, G., Çam, O. (2009). Ergenlik ve bağlanma süreci: Ruh sağlığı açısından literatürün gözden geçirilmesi, *New/Yeni Symposium Journal*, 47(2), 52-58.
- Keskin, V. (2006). *Çocuklarını Spora Yönlendiren Anne ve Babaların Beklentileri*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, 2006, Afyon.
- Kılınç, F. E. (2011). *Anne Eğitim Programı İle Anne Çocuk Etkileşim Programının 24-36 Aylık Çocukların Bilişsel Becerilerine ve Annelerin Çocuk Yetiştirme Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, SBE, Konya.
- Kır, İ. (2011). Toplumsal bir kurum olarak ailenin işlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(36), 381-404.
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki şiddet davranışının kaynakları üzerine kuramsal bir yaklaşım. *C.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 47-70.
- Kinderwelt (2012). Neun (9) Gründe um Sportzutreiben. <http://www.kinderwelt.org/gesundheit-ernaehrung/sport-und-freizeit/neun-9-gruende-um-sport-zu-treiben>
- Koparan, Ş. ve Öztürk, F. (2002). Uludağ üniversitesi personelinin üniversite sportif olanaklarından yararlanma düzeyleri, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 15 (1), 239-265.
- Kotan, Ç. Hergüner, G. ve Yaman, Ç. (2009). İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (Sakarya il örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 49-58.
- Köknel, Ö. (2005). *İnsanı Anlamak*. 8.Baskı, İstanbul: Altın Kitaplar.
- Küçük,V., Koç, H. (2015). Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

- Mavili, A., Kesen, N.F. ve Daşbaşı, F. (2014). Aile Aidiyeti Ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 33, 29-45. doi: <http://dx.doi.org/10.21560/spcd.19507>
- Mengütay, S. (1997). *Morpa spor ansiklopedisi*. Cilt 2. 0stanbul: Orhan Ofset. s156 249.
- Mengütay, S.(2006). *Çocuklarda Hareket Gelişimi ve Spor*, Morpa Yayınları, İstanbul.
- Miller, I. W., Epstein, N. B., Bishop, D. S., Keitner, G. I. (1985). The McMaster Family Assessment Device: Reliability and Validity. *Journal of Marital and Family Therapy*, 1985: 11(4), 345-356.
- Murdock, T. B. (1999). The social context of risk: status and motivational predictors of alienation in middle school. *Journal of Educational Psychology*, 91(1), 62-75. doi/10.1037/0022-0663.91.1.62
- Navaro, L. (1989). Aşırı koruyuculuğun çocuk eğitime etkileri. 6. *Ya-pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri*. İstanbul: Ya-Pa.
- Öksüz, E. N. (2017). *Gaziantep şehrinin destinasyon marka imajı ve destinasyon aidiyeti: yerli turistler üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Özcan Demir, N., Görgün Baran, A., Ulusoy, D. (2005). Türkiye’de ergenlerin arkadaş akran grupları ile ilişkileri ve sapmış davranışlar: Ankara örnekleme. *Bilgi Dergisi*, 32, 83-108.
- Özen Y, Gül A. (2007). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren-örneklem sorunu. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2007, 15: 394-422.
- Özgüven, İ. E. (2017). *Evlilik ve aile terapisi*. (4.Basım). Ankara: Nobel.
- Raustorp, A., Pangrazi, R.P., Stahle, A., (2004). "Physical Activity Level and Body Mass Index Among School Children in South-Eastern Sweden", *Acta Paediatr*, 93: 400-404, 2004
- Saki, Ü. (2018). *Üniversite öğrencilerinin aile aidiyet düzeylerinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans

Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Savcı, S., Öztürk, M., Arıkan, H., İnce, D.i., Tokgözoğlu, L., (2006). "Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeyleri" Türk Kardiyoloji Derneği Arş., 34: 166-172, 2006
- Seabra, AF. Mendonça, DM. Thomis, MA. Peters, TJ. ve Maia, JA. (2007). Associations between sport participation, demographic and socio-cultural factors in Portuguese children and adolescents. *European Journal of Public Health*, 18(1), 25-30.
- Sevim, Y. (2002). *Antrenman bilgisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Statistics Canada (2013). Sport participation 2010- research paper. Ottawa: Statistics Canada.
- Steinberg, L. (2001). We know some things: Parent-adolescent relationships in retrospect and prospect, *Journal of Research on Adolescence*, 11(1), 1-19.
- Stone, GP. (1969). Some Meanings of American Sport: An Extended View. Gerald S. Kenyon (Ed.), In: *Aspects of Contemporary Sport Sociology* (s. 5-27). Chicago: The Athletic Institute.
- Şahan, H. (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. s.53-55,58-59
- Şanlı, D. ve Öztürk, C. (2015). Anne-babaların çocuk yetiştirme tutumları ve tutumlar üzerine kültürün etkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(4), 240-246.
- Şengün, M. (2013). Anne-baba tutumuna göre lise öğrencilerinin ahlaki olgunluk düzeyleri, *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12 (23), 203-215.
- Şengün, M. (2015). Anne-babanın mesleğine ve ekonomik düzeyine göre gençlerde ahlaki olgunluk, *Erzurum İlahiyat Dergisi*, 2 (44), 213-225.
- Şentürk, HE. (2015). Spora Yönelik Tutum Ölçeği: Geliştirilmesi, Geçerliliği ve Güvenirliği. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2015. 7 (2), 8-18 .

- Şimşek, K. Y. (2005). *Çocukların Spora Yönlendirilmesinde Ailenin Görüşlerinin Değerlendirilmesi Eskişehir İl Örneği*. Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, 2005, Eskişehir.
- Tamar, M. (2005). *Gençlikte Değişim ve Süreklilik*. İzmir: Çelikkol.
- Taner Derman, M., Başal, H. A. (2013). Okulöncesi çocuklarında gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki, *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 115-144.
- Tarhan, N. (2014). “Son Sığınak Aile”, (Ed.) Candemir, Ö. G., 21. Baskı, İstanbul: Nesil Yayınları.
- Tavşancıl, E. (2002) *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS LE Veri Analizi*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*, 2.Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 461-486.
- Tezcan, M. (1977). *Boş zamanlar sosyolojisi*. Doğan Matbaası, Ankara.
- Türk Dil Kurumu (TDK) (2018). *Türk Dil Kurumu Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu web sitesi. <http://www.tdk.gov.tr>.
- Türkel, Ç. (2010). *İlköğretim Öğrencilerinin Sportif Faaliyete Katılım Düzeyi İle Sosyal Uyum ve İletişim Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.s42,43
- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S., Gökdağ, M. (2016). İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 48-59.
- U.S. Department of Health and Human Services (2000). *Promoting better health for young people through physical activity and sports: A report to the president*; Atlanta: 2000 [cited 2016 May 4]. Available from:

http://cdc.gov/healthyyouty/physicalactivity/promoting_health/.

- URL-1 (2021). *Türkiye İstatistik Kurumu, İstatistiklerle Gençlik 2020*. URL: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2020-37242> Erişim tarihi: 15.05.2021
- Uslu, F. (2012). *İlköğretim okulu öğrencilerinin okula yönelik aidiyeti: öğretmen öğrenci ilişkisi, akran ilişkisi ve aile katılımının rolü*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Uslu, F. ve Gizir, S. (2017). School belonging of adolescents: the role of teacher? student relationships, peer relationships and family involvement. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 17(1), 21-40. DOI 10.12738/estp.2017.1.0104
- Uysal, A. (2015). Londra'daki Türklerde aidiyet ve mekân ilişkisi, *Coğrafya Dergisi*, 30(0), 61-78.
- Varol, R., Varol, S., Türkmen, M. (2017). Bartın üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(2), 316-329.
- Williams, A. (2003). Adolescents' relationships with parents, *Journal of Language and Social Psychology*, 22 (1), 58-65.
- Yarar, B. (2009). *Türkiye'de Modernleşme Süreci İçinde ve Spor Alanında Toplumsal Cinsiyete Dayalı Yeni Beden Ekonomisinin ve Kadının Toplumsal Kimliğinin Kuruluşu ve Dönüşümü*. TUBİTAK 106K026 No' lu Proje Sonuç Raporu.
- Yavuzer, H. (2006). *Doğum Öncesinden Ergenlik Sonuna... Çocuk Psikolojisi*. 29. Baskı, İstanbul: Remzi.
- Yeter. S. İ. (2019). *Üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeylerinin aile aidiyeti ve manevi yönelimlerine göre yordanması*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yılmaz A. (2016). *Lise Öğrencilerinin Ders Dışı Sportif Etkinliklere Katılımlarına Yönelik Ebeveyn Tutum Ve Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, 2016, Ankara.

- Yolcu, A. (2012). 14-17 yaş arasındaki erkek basketbolcu, futbolcu, güreşçi ve *sedanter bireylerin bazı fiziksel ve fizyolojik özelliklerinin karşılaştırılması*, Yüksek lisans tezi. Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Yörükoğlu, A. (1994). *Çocuk Ruh Sağlığı*. 19. Baskı. İstanbul: Özgür.
- Yücel, A.S., Kılıç, B., Korkmaz, M., Göral, K. (2015). Spor Yapan Çocukların Spor Tercihleri ve Bunu Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi, *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı(14).
- Yüksel, M. (2019). Ailenin spora katılımı ile çocuklarının elit spora yönelmesi arasındaki ilişki. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*, 9(2), 319-326.
- Zahner, L. TW-Team (2013). *Bedeutung von Sport und Bewegung für die Entwicklung von Kindern und Jugendlichen*. Institut für Sport und Sportwissenschaften, Universität Basel.
- Zorba, E., Babayigit, G., Saygin, Ö., İrez, G., Karacabey, K. (2004). 65-68 yaş arasındaki yaşlılarda 10 haftalık antrenman programının bazı fiziksel uygunluk parametrelerine etkisinin araştırılması. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*, Cilt 18 (4) : 229-234.

EKLER**Ek 1. ETİK KURUL ONAYI**

**MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARI**

Protokol No : 200033

Karar No : 48

Araştırma Yürütücüsü	Yüksek Lisans Öğrencisi YELİZ ERDOĞAN KARCI
Kurumu / Birimi	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ / BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ABD
Araştırmanın Başlığı	Aile İçi İletişim ve Aidiyet Duygusu ile Spora Yönelik Tutum İlişkisinin İncelenmesi
Başvuru Formunun Etik Kurula Geldiği Tarih	07.02.2020
Başvuru Formunun Etik Kurulda İncelendiği Tarih	İlk İnceleme Tarihi : 28.02.2020 1. Düzeltme Tarihi : 07.03.2020
Karar Tarihi	13.04.2020

KARAR : UYGUNDUR

AÇIKLAMA :Beyana esas izinlerin alınması ve başvuru formunda beyan edilen veri formlarının dışına çıkılmaması şartıyla araştırmanın uygulanabilirliği konusunda bilimsel araştırmalar etiği açısından bir sakınca yoktur.

Prof. Dr. Haşim OLGUN
Başkan

Prof. Dr. Ayşe OĞUZ ÜNVER
Üye

Prof.Dr. Betül ALTUNTAŞ
Üye

Prof. Dr. Kılıçhan BAYAR
Üye

Prof. Dr. Mehmet Gürhan KARAKAYA
Üye

Prof.Dr. Mustafa TEKE
Üye

Doç. Dr. Nagehan UÇAN EGE
Üye

Prof. Dr. Özcan SAYGIN
Üye

Prof.Dr. Umut AVCI
Üye

Doç.Dr. Ekrem AYAN
Üye

Doç.Dr. Ethem ACAR
Üye

Doç.Dr. Müesser ÖZCAN
Üye

Doç.Dr. Zafer DURDU
Üye

Ek 2. KURUM İZİN ONAYI

T.C.
ÇANKIRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E.57270673-605.01-18468370
Konu : Araştırma İzni

25/12/2020

VALİLİK MAKAMINA

Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Yeliz ERDOĞAN KARCI'nın "Aile İçi İletişim ve Aidiyet Duygusu ile Spora Yönelik Tutum İlişkisinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tez çalışmasını sürdürmesi amacı ile Çankırı Şabanözü Şehit Yaşar Yasin Kavaklı Anadolu Lisesi ile Çankırı Şabanözü Şehit Dilaver Karsavuranoğlu Çok Programlı Anadolu Lisesinde çevrimiçi anket yapma müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Arif KIRKPINAR
İl Millî Eğitim Müdür v.

OLUR
25/12/2020

Abdullah ASLANER
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK:

1. Komisyon İnceleme Tutanağı
2. Anket Çalışması ve Ekleri

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : AHR Mah. Ankara Cad. 1. km No 38 Merkez/ÇANKIRI

Belge Doğrulama Adresi : <https://evraksorgu.meb.gov.tr>

Telefon No : 0 (376) 213 15 36

E-Posta: argel8@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: cankiriarge.meb.gov.tr

Bilgi için: Ar-Ge Birimi

Unvan : Öğretmen

Faks: 3762131016

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 4b01-f350-3e2e-ac3a-edb4 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 3. FORMLAR VE KULLANIM İZİNLERİ

Araştırmada kullanılacak olan elektronik anketin linki aşağıda sunulmuştur.

<https://forms.gle/Bk5Yvq9SxU9qS1rP7>

Araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçlarının orijinal geliştiricilerinden elektronik posta yoluyla alınan izinler sırasıyla bu belgeye eklenmiştir.

- a. Aile Aidiyet Ölçeği
- b. Aile Değerlendirme Ölçeği
- c. Spora Yönelik Tutum Ölçeği

Halil Evren ŞENTÜRK

Aile Aidiyet Ölçeği hk.

3 ileti

Halil Evren ŞENTÜRK

3 Şubat 2020 17:38

Alıcı:

Sayın Hocam,

İyi çalışmalar dilerim. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde doktor öğretim üyesi olarak görev yapmaktayım. Eğer uygun görürseniz arkadaşlarınız ile geliştirdiğiniz "Aile Aidiyeti Ölçeği"nizi yüksek lisans öğrencim Yeliz KARCI ile Çankırı ilinde uygulamak istiyoruz. İlgî ve desteğiniz için çok teşekkür eder,

Saygılar sunarım...

Halil Evren Şentürk
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Aliye MAVİLİ AKTAŞ

4 Şubat 2020 17:35

Alıcı: Halil Evren ŞENTÜRK

Sevgili Halil
Ölçeğinizi kullanabilirsiniz
. Sonuçlar hakkında bilgi verirsiniz mutlu oluruz

iPhone'umdan gönderildi

Halil Evren ŞENTÜRK <
[Alıntılanan metin gizlendi]

> şunları yazdı (3 Şub 2020 17:38):

Halil Evren ŞENTÜRK <

>

4 Şubat 2020 18:58

Alıcı: Aliye MAVİLİ AKTAŞ <

>

Çok Değerli Hocam,

Çalışmanın sonuçlarını size ulaştırmaktan memnuniyet duyarız.
Anlayışınız ve desteğiniz için çok teşekkür ederiz.

Saygılarımızla...

Aliye MAVİLİ AKTAŞ <
[Alıntılanan metin gizlendi]
[Alıntılanan metin gizlendi]

>, 4 Şub 2020 Sal, 17:35 tarihinde şunu yazdı:

Halil Evren ŞENTÜRK <

>

Aile Değerlendirme Ölçeği kullanım izni hk.

3 ileti

Halil Evren ŞENTÜRK <

>

10 Şubat 2020 15:15

Alıcı:

Sayın Hocam,

İyi çalışmalar dilerim. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde doktor öğretim üyesi olarak görev yapmaktayım. Eğer uygun görürseniz Türkçe uyarlamasını yaptığınız "Aile Değerlendirme Ölçeği"nizi yüksek lisans öğrencim Yeliz KARCI ile Çankırı ilinde uygulamak istiyoruz. İlgili ve desteğiniz için çok teşekkür eder,

Saygılar sunarım...

--

Dr. Halil Evren Şentürk
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

İşil Bulut <

>

11 Şubat 2020 10:50

Alıcı: Halil Evren ŞENTÜRK <

>

Sayın Halil Evren Şentürk

Danışmanlığımı yaptığınız öğrenciniz Yeliz Karcı'nın çalışmasında geçerlik ve güvenilirliğini gerçekleştirdiğim Aile Değerlendirme

Ölçeği'ni kullanabilirsiniz.

Başarı dilekleriyle

Prof. Dr. İşil Bulut

[Alınan metin gizlendi]

--

This message has been scanned for viruses and dangerous content by [MailScanner](#), and is believed to be clean.

--

This message has been scanned for viruses and dangerous content by [MailScanner](#), and is believed to be clean.

Halil Evren ŞENTÜRK <

>

11 Şubat 2020 12:55

Alıcı: İşil Bulut <

>

Sayın İşil Bulut Hocam,

Çok kıymetli desteklerinizi aldığımız için memnun olduk. Çalışmanın sonuçlarını da sizlerle paylaşmaktan dolayı çok mutlu olacağız.

Anlayışınız ve destekleriniz için teşekkür eder,

Saygılar sunarız...

Dr. Halil Evren Şentürk
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

SPORA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ AÇIKLAMALARI

ALTBOYUTLAR

Faktör İsimleri (Factor names)	Madde numaraları (Item numbers)
Spora ilgi duyma (believing in the benefits of physical activity)	4, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 23, 24, 25
Sporla yaşama (physical fitness)	1, 3, 5, 6, 17, 22
Aktif spor yapma (athletic lifestyle)	2, 10, 11, 16, 20, 21

Kullanım İzni

Referans göstermek ve ticari amaç gütmemek kaydıyla her türlü bilimsel amaçla izin alınmaksızın kullanılabilir.

Doç. Dr. Halil Evren ŞENTÜRK
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü

Kaynak Göstermek İçin:

MLA : ŞENTÜRK, Halil Evren. "Spora yönelik tutum ölçeği: geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenirliği." CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 7.2 (2015): 8-18.

APA : ŞENTÜRK, H. E. (2015). Spora yönelik tutum ölçeği: geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenirliği. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 7(2), 8-18.

ISO 690 : ŞENTÜRK, Halil Evren. Sportif tutum ölçeği: geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenirliği. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2015, 7.2: 8-18.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Yeliz ERDOĞAN KARCI

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim durumu :

Lise : Nazilli Lisesi 2007-2011

Lisans : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Spor Bil. Fakültesi
Spor Yöneticiliği Bölümü 2011-2015

Çalıştığı Kurumlar : Spor Merkezi İşletmeciliği 2016 – 2019
: Milli Eğitim Bakanlığı / Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni
2019 - Halen